

...voor de bloei van de stad...

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34

CONCEPT Verkiezingsprogramma 2018-2022

ChristenUnie

Harderwijk-Hierden

1 Inleiding

2 ChristenUnie, partij in de samenleving

3 Verkiezingen gaan over mensen. Over u en over mij. Over onze ouders, onze kinderen, onze burens, leerkrachten op de
4 school, onze werkgevers en onze werknemers. Ze gaan over ons en onze manier van samenleven.

5 Wij geloven dat mensen geschapen zijn door God en dat Hij ons aan elkaar gegeven heeft om samen te leven, om een
6 samenleving te vormen. De ChristenUnie gelooft dat het in onze samenleving om veel meer gaat dan om geld en bezit.
7 Het gaat vooral om zinvol leven, vrijheid en veiligheid.

8 Wij willen geen samenleving waarin ons verteld wordt wat we moeten denken en doen, maar wij willen vrijheid om te
9 geloven en om zelf verantwoordelijkheid te nemen. Wij willen dat er in Harderwijk en Hierden ruimte wordt geboden aan
10 inwoners die maatschappelijk initiatief tonen. We willen een wereld waarin we omzien naar elkaar. Een wereld die
11 leefbaar blijft, ook voor onze kinderen en kleinkinderen.

12 Een samenleving met toekomst

13 De ChristenUnie vindt het daarom meer dan ooit belangrijk om te geloven in een stad waar het niet meer gaat om 'ik'
14 maar steeds meer om 'wij', ondersteund door een politiek van draagkracht en draagvlak.

15 Daarom gaan wij met dit programma vol perspectief de komende verkiezingen in. Een programma met plannen voor
16 Harderwijk en Hierden, dat laat zien dat de ChristenUnie wil bouwen aan een samenleving waarin iedereen meetelt. In
17 een stad waarin iedereen meetelt, moet ook iedereen kunnen meedoen. Wij staan voor een samenleving waaraan
18 iedereen een bijdrage kan leveren. Wij investeren in zorg voor elkaar en omzien naar elkaar, in de cruciale rol van
19 gezinnen, in een dienstbare en rechtvaardige overheid, in een duurzame economie en in een zorgvuldige omgang met
20 Gods schepping. Dat brengt ons bij de kernboodschap die de komende vier jaren centraal moet staan bij de verdere
21 ontwikkeling van Harderwijk en Hierden:

22

23 *De ChristenUnie:*

- 24 • *Zorgt voor een samenleving met respect voor elkaar, waarin iedereen*
25 *meetelt en meedoet.*
- 26 • *Zet in op duurzaamheid en een groene en leefbare gemeente.*
- 27 • *Wil investeren in een financieel gezonde gemeente.*

28

*Zet je in voor de bloei van
de stad waarin je woont,
want de bloei van de stad
is ook jullie bloei.*

[Jeremia 29:7]

29 Onze basis

30 Als leden van de ChristenUnie denken wij vanuit onze christelijke normen en waarden na over onze samenleving. Jezus
31 heeft in Zijn leven laten zien wat liefde, trouw, rechtvaardigheid, rechtmeesterschap en respect betekenen. Dit zijn
32 waardevolle elementen, die navolging verdienen. Vanuit deze grondhouding willen wij onze verantwoordelijkheid
33 nemen en werken aan een betere samenleving. Wij beseffen daarbij heel goed dat de overheid niet alle vraagstukken
34 kan of gaat oplossen, maar de overheid is er volgens de ChristenUnie wel om het zwakke te beschermen en het sterke te
35 reguleren. De Bijbel roept ons op om recht te doen, trouw te zijn, en nederig de weg te gaan die God van ons vraagt.
36 [Micha 6:8]

37

1		
2	Inhoudsopgave	
3	Hoofdstuk 1. Betrouwbare overheid	4
4	1.1 Vertrouwen	4
5	1.2 De gemeente, dat zijn we samen	4
6	1.3 Overheid en inwoner	4
7	1.4 Samenwerking	5
8	1.5 Financiën	5
9	1.6 Politiek is kiezen	6
10	1.7 Privacy en bescherming van persoonsgegevens	6
11	Hoofdstuk 2. Veiligheid	7
12	2.1 Een veilige samenleving	7
13	2.2 Verslavingen	7
14	2.3 Prostitutie en mensenhandel	8
15	2.4 Radicalisering	8
16	2.5 Ondernijning: verwevenheid tussen boven- en onderwereld	8
17	Hoofdstuk 3. Zorg	10
18	3.1 Volksgezondheid	10
19	3.2 Zorg voor kwetsbare inwoners	10
20	3.3 Personen met verward gedrag	11
21	3.4 Mantelzorgers	11
22	3.5 Vrijwilligers	11
23	3.6 Iedereen telt mee en doet mee	12
24	3.7 Langer zelfstandig	12
25	3.8 Ouderen	12
26	3.9 Verslaving	13
27	3.10 Opvangvoorzieningen	13
28	3.11 Prostitutie	13
29	3.12 Zorg voor vluchtelingen	13
30	Hoofdstuk 4. Gezin, jeugd en onderwijs	15
31	4.1 Zorg voor kinderen en jongeren	15
32	4.2 Onderwijs	16
33	Hoofdstuk 5. Werk en Inkomen	18
34	5.1 Aan het werk	18
35	5.2 Armoede en preventie	18
36	5.3 Schulden	19
37	Hoofdstuk 6. Kunst, cultuur en sport	20
38	6.1 Cultuur	20
39	6.2 Bibliotheek	20

1	6.3	Gebouwen en sportvelden	20
2	6.4	Sportstimulering	21
3		Hoofdstuk 7. Economie	22
4	7.1	ZZP-ers	22
5	7.2	Duurzame bedrijventerreinen	22
6	7.3	Bloeiende binnensteden	23
7	7.4	Recreatie en toerisme	23
8	7.5	Koopzondag	23
9		Hoofdstuk 8. Energie, klimaat en milieu	24
10	8.1	Energieke gemeente	24
11	8.2	Afvalinzameling	25
12	8.3	Groene gemeente Harderwijk	25
13	8.4	Toekomstbestendig waterbeheer	26
14		Hoofdstuk 9. Wonen en ruimte	27
15	9.1	Wonen	27
16	9.2	Toekomstige generaties	27
17	9.3	Woningcorporaties	27
18	9.4	Hierden	28
19	9.5	Ruimte	28
20	9.6	Natuur	29
21		Hoofdstuk 10. Mobiliteit	30
22	10.1	A28	30
23	10.2	Fiets	30
24	10.3	Voetgangers	30
25	10.4	Openbaar vervoer	30
26	10.5	Parkeren	31
27	10.6	Verkeersveiligheid	31
28			
29			

1 Hoofdstuk 1. Betrouwbare overheid

2 Waar staat de ChristenUnie voor?

3 Bij de ChristenUnie staat de samenleving centraal. Een samenleving die niet het werk is van de overheid maar van
4 mensen en maatschappelijke verbanden samen. De gemeente heeft vooral als taak de kracht in de samenleving te
5 versterken. De gemeente staat daarom naast mensen – om te wijzen op de eigen verantwoordelijkheid maar ook om
6 mee te denken, te stimuleren en te ondersteunen waar dat nodig is. Dit vraagt om maatwerk: de een heeft die
7 ondersteuning sneller nodig dan de ander. Voor kwetsbare mensen die het echt niet zelf of samen met anderen kunnen,
8 biedt de overheid een vangnet. Daarnaast houdt de overheid zich actief bezig met de ontwikkeling van Harderwijk en
9 Hierden.

10 Inwoners moeten een beroep kunnen doen op de overheid als hun vrijheid, veiligheid of bestaanszekerheid in het geding
11 is. Om die reden is het goed dat de overheid op een aantal belangrijke terreinen ook grenzen aangeeft, handhaaft,
12 normeert en kaders stelt.

13 1.1 Vertrouwen

14 De ChristenUnie wil zich inzetten voor het versterken van het vertrouwen in de politiek en in de overheid. Wij zijn ervan
15 overtuigd dat een goed bestuur en een sterk moreel en integer leiderschap de basis vormen voor een bloeiende
16 samenleving.

17 De ChristenUnie zet in haar werk in de gemeenteraad in op luisteren en samenwerken. Hierbij willen wij betrouwbaar zijn
18 en constructief meedenken.

19 *Concreet*

- 20 + De ChristenUnie wil er vanuit onze identiteit voor alle inwoners zijn: zwak en sterk, jong en oud, rijk en arm,
21 gelovig of niet-gelovig.
- 22 + De ChristenUnie zet zich in voor een betrouwbaar en toegankelijk bestuur van de gemeente.
- 23 + De ChristenUnie streeft naar een coalitieakkoord op hoofdlijnen zodat er voor alle partijen ruimte is voor
24 invloed op het beleid.
- 25 + De ChristenUnie wil continu aandacht voor het onderwerp integriteit, waarbij het uiteindelijk de burgemeester
26 is die dit bewaakt.

27 1.2 De gemeente, dat zijn we samen

28 De ChristenUnie wil dat inwoners zoveel mogelijk zelf verantwoordelijkheid nemen voor het eigen handelen en - samen
29 met anderen en de overheid - de zorg voor de samenleving oppakken.

30 De gemeente staat open voor initiatieven van inwoners, maar ook voor initiatieven van instellingen, bedrijven en kerken,
31 vooral als die het algemeen belang dienen. Hierbij past een overheid die meedenkt, participeert, drempels verlaagt en
32 faciliteert. De ChristenUnie stimuleert dat inwoners zichzelf organiseren - bijvoorbeeld in coöperaties - en daarmee
33 verantwoordelijkheid op zich nemen op het gebied van duurzaamheid, zorg, lokale economie of wijkbeheer. Meer
34 verantwoordelijkheid van inwoners vraagt om minder regels van de gemeente, om minder administratieve lasten en
35 minder bureaucratie. Kortom, om een college en raad die durven los te laten.

36 De ChristenUnie staat open voor burgerparticipatie: het meedenken van inwoners, platforms en comités, voorafgaande
37 aan beleidsvorming in de raad. Inwonerpeilingen, experimenten met nieuwe vormen van vertegenwoordiging en andere
38 manieren om inwoners te betrekken bij de besluitvorming moeten aanvullend zijn op het mandaat dat via de
39 verkiezingen door de inwoners is gegeven. Juist bij belangentegenstellingen is het de gemeenteraad, die als hoeder van
40 het algemeen belang, knopen doorhakt. Het lokaal bestuur blijft eindverantwoordelijk. De ChristenUnie is geen
41 voorstander van een referendum.

42 1.3 Overheid en inwoner

43 De overheid is er voor de burger – en niet andersom. De gemeente heeft een aantal belangrijke kerntaken, zoals
44 veiligheid, (jeugd-)zorg, maatschappelijke ondersteuning, ruimtelijke ordening en duurzaamheid. Zelfs bij die taken waar
45 zij een primaire verantwoordelijkheid heeft, zoekt zij steeds zoveel mogelijk samenwerking met de samenleving [zoals
46 inwoners, bedrijven, organisaties, kerken en scholen].

1 De ChristenUnie waardeert het eigene van het dorp Hierden en de wijken in Harderwijk. De gemeente moet alle
2 mogelijkheden benutten om bewoners van buurten en wijken te betrekken bij zaken die hen raken. Om maatwerk te
3 bewerkstelligen zet de ChristenUnie in op specifiek wijkbeheer.

4 De ChristenUnie wil wijken en buurten eigen verantwoordelijkheid geven, ondersteund met eigen budgetten. De kracht
5 van de buurt is daarbij uitgangspunt. Burgerinitiatief zoals de Rietmeen en Endura zijn succesvol en verdienen
6 ondersteuning. Buurtplatforms, wijkorganen en coöperaties worden gefaciliteerd om hun
7 belangenvertegenwoordigende rol te kunnen vervullen. Voorwaarde is dat er een duidelijk draagvlak voor de vereniging
8 in de wijk moet worden aangetoond. Hierbij is het noodzakelijk beleidsvrijheid te geven om kleine projecten slagvaardig
9 te kunnen aanpakken.

10 De ChristenUnie stelt zich hierbij open en transparant op.

11 **Concreet**

- 12 + Er is ruimte voor inwoners die verantwoordelijkheden op zich nemen op het gebied van duurzaamheid,
13 energie, zorg, lokale economie of wijkbeheer.
- 14 + Meer vertrouwen, minder regels. Elke twee jaar komt het college met voorstellen voor regels die geschrapt,
15 vereenvoudigd of samengevoegd kunnen worden.
- 16 + Geen raadgevende referenda maar wel vroegtijdig open en eerlijk burgers betrekken bij beleidskeuzes en/of
17 grote ontwikkelingen.
- 18 + Heldere procesafspraken en randvoorwaarden bij burgerparticipatie.
- 19 + De gemeente gebruikt bij schriftelijke communicatie met inwoners eenvoudig Nederlands (taalniveau B1).

20 **1.4 Samenwerking**

21 Samenwerking met omliggende gemeenten en in grotere regionale verbanden, zoals Sociale Dienst Veluwerand,
22 Meerinzicht en de veiligheidsregio, is onvermijdelijk – niet alleen vanwege de financiële aspecten maar ook vanwege de
23 vragen die op de gemeente afkomen. Voor de ChristenUnie is hierbij uitgangspunt dat de kwaliteit van de eigen
24 gemeentelijke organisatie (ook wel bestuurskracht genoemd) voldoende moet zijn en blijven. Ook de rol van de
25 gemeenteraad dient hierbij geborgd te zijn – de raad dient voldoende in stelling te worden gebracht om zijn
26 kaderstellende en controlerende taken te kunnen uitoefenen.

27 Bestuurlijke samenwerkingsverbanden zoals gemeenschappelijke regelingen vragen een kritische houding. De
28 ChristenUnie is niet per definitie tegen gemeenschappelijke regelingen, maar die dienen op z'n minst de mogelijkheid in
29 zich te hebben dat de gemeente Harderwijk eigen beleid kan blijven formuleren. Ook is belangrijk dat de raad zicht en
30 controle houdt op besluiten die een gemeenschappelijke regeling neemt.

31 **Concreet**

- 32 + Keuzes voor schaalvergroting (samenwerking met andere gemeenten in allerlei gradaties) worden gemaakt
33 op basis van inhoud, kwaliteit, draagvlak en herkenbaarheid.
- 34 + De ChristenUnie steunt (het wettelijk mogelijk maken van) initiatieven die kaderstelling en controle rondom
35 samenwerkingsverbanden versterken.
- 36 + De raad maakt afspraken over hoe gemeenschappelijke regelingen vanuit de raad worden gestuurd en
37 gecontroleerd.

38 **1.5 Financiën**

39 Van de gemeente verwachten wij dat zij een betrouwbare, goede rentmeester is van de beschikbare middelen.
40 Structurele uitgaven, zoals voor wegen en onderwijshuisvesting, moeten kunnen worden betaald uit vaste inkomsten.
41 Alle burgers betalen mee, hetzij via de afdracht van de rijksoverheid, hetzij via de gemeentelijke belastingen zoals de
42 Onroerende Zaak Belasting (ozb). Uiteraard is er maatwerk mogelijk voor mensen met weinig financiële draagkracht.

43 In de afgelopen periode is het takenpakket van de gemeente flink uitgebreid. Hierbij zijn de financiële risico's
44 toegenomen. Deze risico's kunnen worden opgevangen door een zorgvuldige begroting met voldoende aandacht voor
45 financiële reserves. Toekomstige generaties mogen niet de rekening krijgen van slecht (financieel) beleid van hun
46 voorgangers.

1 1.6 Politiek is kiezen

2 Het begint allemaal met het inzichtelijk maken in de begroting en de jaarrekening welke prestaties voor de beschikbare
3 financiën worden uitgevoerd en zijn gerealiseerd. Publieke middelen zijn per definitie schaars; er zijn altijd meer wensen
4 dan er geld beschikbaar is. De gemeenteraad moet zorgvuldig de verschillende wensen, noden en belangen (kunnen)
5 afwegen. Bij bezuinigingen moeten de posten die te maken hebben met de nood van individuele burgers, zorg,
6 veiligheid, beheer en onderhoud van bestaande voorzieningen worden ontzien.

7 De gemeente koopt duurzaam en circulair in. Keuzes en resultaten zijn meetbaar.

8 De gemeente als ambtelijke organisatie moet blijven werken aan doelgerichtheid en efficiëntie.

9 Rekenkameronderzoeken kunnen daarbij behulpzaam zijn, mits ze gericht worden ingezet en geen (politiek) doel op zich
10 worden.

11 **Concreet**

12 + De ChristenUnie is voorstander van wijkbudgetten.

13 + Gemeentelijke belastingen zijn in principe 100% kostendekkend.

14 + De lokale lastendruk (waaronder de ozb) stijgt in principe niet meer dan de inflatiecorrectie.

15 + De dienstverlening van de gemeente (o.a. leges) zijn zoveel mogelijk kostendekkend.

16 + Bij het inkoopbeleid zijn duurzame criteria een harde eis, zoals fair trade, social return on investment en
17 maatschappelijk verantwoord ondernemen.

18 + Bezuinigen door kritisch te zijn op:

- 19 • Subsiëren van organisaties en activiteiten die ook met privaat geld kunnen worden bekostigd
- 20 • De inhuur van externe projectmanagers, adviesbureaus e.d.

21 1.7 Privacy en bescherming van persoonsgegevens

22 Voor een goede vervulling van de toegenomen wettelijke taken en verplichtingen heeft de gemeente de beschikking
23 over veel gevoelige persoonsgegevens. Het koppelen van gegevens is nodig om snel de juiste zorg te kunnen leveren.

24 Voor het vertrouwen in de overheid is het tegelijk van het grootste belang dat uiterst zorgvuldig met deze gegevens
25 wordt omgegaan. Burgers hebben daar recht op: het recht op bescherming van persoonsgegevens is een grondrecht en
26 zij moeten daarom goed geïnformeerd zijn over wat er met hun gegevens gebeurt.

27 **Concreet**

28 + Alle medewerkers van de gemeente - en specifiek de medewerkers in het sociaal domein - zijn zich bewust
29 van het belang van een zorgvuldige omgang met gevoelige persoonsgegevens. Het vergroten van het
30 privacybewustzijn wordt bereikt door scholing omtrent dit onderwerp.

31 + Medewerkers in het sociaal domein wijzen cliënten zowel schriftelijk als mondeling op hun rechten op het
32 gebied van privacy.

33

1 Hoofdstuk 2. Veiligheid

2 Waar staat de ChristenUnie voor?

3 Als inwoner van de gemeente Harderwijk wilt u veilig kunnen leven. Helaas is dat niet vanzelfsprekend. De overheid
4 heeft de plicht om inwoners te beschermen en criminaliteit te bestrijden.

5 Elke buurt of wijk heeft een eigen aanpak nodig en inwoners moeten betrokken worden bij het opstellen daarvan. Juist
6 burgers, winkeliers, scholen, politie en woningcorporaties dragen bij aan goede buurten. Dat zijn buurten waarin
7 jongeren veilig naar school gaan en ruimte hebben om te spelen, waarin ouders met een gerust hart wonen, werken en
8 winkelen en waarin ouderen zonder zorg over straat kunnen, actief kunnen zijn en voluit van het leven kunnen genieten.

9 2.1 Een veilige samenleving

10 Ook bij de aanpak van veiligheidsproblemen toont de ChristenUnie haar hart voor de samenleving. Hard waar het moet,
11 zacht waar het kan, maar altijd met een hart. De ChristenUnie heeft aandacht voor slachtoffers en hun omgeving en
12 stimuleert een effectieve, op herstel gerichte, aanpak van daders.

13 De gemeente stelt een integraal veiligheidsbeleid vast, dat gebaseerd is op onderzoek en ervaringen in de verschillende
14 buurten. Betrokkenheid van inwoners en organisaties is van groot belang bij de analyse van veiligheidsproblemen en bij
15 het stellen van prioriteiten bij de oplossing daarvan. Signalen van inwoners zijn hierbij leidend, zoals bijvoorbeeld bij de
16 auto-inbraken in Drielanden, de hangjongeren bij de Aanleg en de sociale onveiligheid in en om de Vuldersbrinkgarage.

17 In een veiligheidsplan zijn doelen en verantwoordelijkheden opgenomen van de organisaties die in de samenleving een
18 rol spelen bij veiligheid. De ChristenUnie wil dat het integraal veiligheidsplan zo tijdig door de raad wordt vastgesteld,
19 dat de gemeente invloed kan uitoefenen op het vaststellen van de prioriteiten voor de politie. Minstens één keer per jaar
20 moet er overleg zijn tussen gemeenteraad, burgemeester, politie en openbaar ministerie waarin gesproken wordt over
21 behaalde en te behalen resultaten. Daarbij wordt ook verslag gedaan van de inzet van mensen en middelen, onderlinge
22 samenwerking, aanrijtijden e.d. van politie, brandweer en ambulances. De gemeenteraad moet een stevige vinger aan de
23 pols houden bij beleid dat naar de veiligheidsregio's is verplaatst en moet daarbij tijdig in stelling worden gebracht.

24 Handhaving is een belangrijk aspect van een veilige samenleving. Hiervoor dient dan ook voldoende capaciteit te
25 worden vrijgemaakt bij de politie en de stadswachten. Verder is cameratoezicht hierbij een prima middel, maar de
26 ChristenUnie wil het inbedden in goede wetgeving (privacy) en in een goede cyclus van beleid, uitvoering en evaluatie.

27 De ChristenUnie stimuleert dat inwoners gemakkelijk melding kunnen maken van overlast en van crimineel gedrag,
28 waarbij de politie contact legt met de melder over de resultaten. De mogelijkheid van het anoniem aangifte doen, biedt
29 burgers in sommige gevallen veiligheid, maar is nog onvoldoende bekend. De ChristenUnie vraagt om voorlichting over
30 deze mogelijkheid.

31 De ChristenUnie hecht aan de rol van de wijkagent als aanspreekpunt voor burgers in de wijk en zijn coördinerende taak
32 naar andere agenten en de gemeente toe om problemen in de wijk concreet aan te pakken.

33 **Concreet**

- 34 + Er wordt ingezet op extra beschikbaarheid en zichtbaarheid van de wijkagent. Signalen van onveiligheid
35 vanuit de samenleving is hierbij leidend.
- 36 + Inwoners worden (eventueel per wijk) betrokken bij het opstellen van het veiligheidsplan en de prioriteiten.
- 37 + De burgemeester zorgt voor lage drempels voor het doen van (anoniem) aangifte en voor goede
38 terugkoppeling door politie.
- 39 + De kosten als gevolg van vandalisme worden verhaald op daders. De gemeente publiceert regelmatig de
40 resultaten hiervan en de omvang van de schade ten gevolge van vandalisme door middel van een
41 'vandalismemeter'.
- 42 + De ChristenUnie wil een actief handhavingsbeleid waarbij het opleggen van bestuurlijke boetes niet wordt
43 geschuwd.

44 2.2 Verslavingen

45 Mensen zijn geschapen door God. Zij zijn te waardevol om in drugs, drank en/of gokken zichzelf, hun vrijheid en hun
46 waardigheid kwijt te raken.

1 De ChristenUnie is geen voorstander van coffeeshops, maar realiseert zich dat de aanwezigheid van een coffeeshop tot
2 minder overlast leidt dan wanneer er geen coffeeshop is. Hierbij is het recentelijk ingevoerde 'stichtingsmodel', waarbij
3 er aandacht is voor preventie en waarbij de opbrengst ten goede komt aan de samenleving, een beter alternatief dan
4 een commerciële coffeeshop. In geval van overlast moet er streng worden opgetreden. Signalen uit de buurt moeten
5 hierbij zwaar wegen. Hierbij dient voorts het afstandscriterium (minimaal 250 meter tot scholen) aangehouden te
6 worden.

7 Tegen illegale hennepkwekerijen wordt hard opgetreden en growshops zijn verboden.

8 De gemeente moet meer doen tegen het toenemende gebruik en de groeiende acceptatie van synthetische drugs. Het
9 dumpen van drugsafval levert enorme milieuschade op en gaat gepaard met illegaliteit en criminaliteit. De ChristenUnie
10 wil dat de gemeente zich in de regio/provincie sterk maakt voor een taskforce drugs om druggerelateerde criminaliteit
11 en overlast aan te pakken.

12 Met de Drank- en Horecawet van 2013 is de nodige ervaring opgedaan met gemeentelijke handhavingstaken. Deze
13 handhaving vraagt om voldoende beschikbare en goed geschoolde handhavers. Wij vragen extra alertheid op de
14 handhaving van leeftijdsgrenzen. Ook dient het gesloten Horecaconvenant nauwgezet nageleefd te worden.

15 **Concreet**

- 16 + De vestiging van nieuwe casino's moet worden voorkomen.
- 17 + De ChristenUnie is vanwege de maatschappelijke ellende die dit met zich meebrengt voor een krachtige
18 aanpak van alcoholmisbruik, gokverslaving en drugsverslaving.
- 19 + De gemeente organiseert (zo nodig samen met andere gemeenten) voldoende toezichtcapaciteit voor de
20 Drank- en Horecawet. De gemeente gebruikt hiervoor regelmatig mystery guests.
- 21 + De jaarlijkse voorlichtingsavond over de risico's van alcohol en drugs voor ouders wordt gehandhaafd.
- 22 + 'Happy hours' in de horeca en reclamestunts voor alcoholische dranken worden via convenanten of via de
23 APV verboden.
- 24 + De gemeente maakt zich in de regio/provincie sterk voor een taskforce drugs om druggerelateerde
25 criminaliteit en overlast aan te pakken.

26 **2.3 Prostitutie en mensenhandel**

27 Prostitutie en mensenhandel zijn mensonwaardig en gaan in tegen Gods bedoeling met de mensheid. Criminaliteit,
28 uitbuiting, eenzaamheid en andere sociale problemen zijn de schrijnende werkelijkheid achter de schone schijn.

29 Door middel van preventie, die onder andere moet zijn gericht op het tegengaan van 'loverboys', moeten deze
30 misstanden zoveel als mogelijk voorkomen worden. Vanwege de aard van mensenhandel dient hierbij voor een
31 regionale aanpak te worden gekozen.

32 **2.4 Radicalisering**

33 Radicalisering vormt een bedreiging voor de manier waarop wij in Harderwijk en Hierden in vrijheid en veiligheid leven.
34 Het kan levens verwoesten, drijft families tot wanhoop en laat professionals soms verslagen achter. Radicalisering
35 ontstaat als personen of groepen opvattingen ontwikkelen die haaks staan op de democratische rechtsorde en bereid
36 zijn daar in de praktijk consequenties aan te verbinden.

37 **Concreet**

- 38 + In Harderwijk is een anoniem meldpunt voor dreigende radicalisatie.
- 39 + De gemeente en veiligheidspartners zetten in op het vroeg signaleren van radicalisering en ontwikkelen
40 beleid om jongeren weerbaar te maken tegen radicaal gedachtegoed.

41 **2.5 Ondernijming: verwevenheid tussen boven- en onderwereld**

42 De gemeente moet zich bewust zijn van de invloed van grootschalige criminele organisaties, onder andere op de
43 ontwikkeling van het onroerend goed in de gemeente. Criminelen gebruiken vastgoed om crimineel verkregen gelden
44 wit te wassen. Ook dient er continue aandacht te zijn voor beïnvloeding van het bestuur van de gemeente. De
45 ChristenUnie is er voorstander van de wet Bibob gericht en zo veel als mogelijk is, in te zetten.

1 **Concreet**

- 2   • De gemeente stelt in regionaal verband een plan van aanpak op ter bestrijding van verwevenheid van de
3 boven- en onderwereld en pakt daarmee tevens de georganiseerde (grootschalige) criminaliteit aan.

4

1 Hoofdstuk 3. Zorg

2 Waar staat de ChristenUnie voor

3 Een gezonde samenleving bestaat uit mensen die naar elkaar omzien. Of zij nu gezond zijn en zelfstandig kunnen
4 meedoen of dat niet meer kunnen. De ChristenUnie gelooft in een samenleving die is gebaseerd op naastenliefde en
5 saamhorigheid. Er voor elkaar zijn. Betrokken zijn op elkaar. De basis voor echt samenleven leer je in het gezin. Een
6 veilige gezinsomgeving is dan ook een voorwaarde voor een stabiele ontwikkeling. Daarom vormen jeugd en gezin een
7 belangrijke doelgroep.

8 De ChristenUnie blijft inzetten op een participatiesamenleving; het is belangrijk dat mensen elkaar als het kan helpen en
9 voor elkaar zorgen. Tegelijk moet de gemeente zorgen voor passende ondersteuning en hulp aan mensen, die het niet
10 op eigen kracht redden. De gemeente investeert in het versterken van eigen kracht van mensen en hun sociale netwerk.
11 De ChristenUnie wil in Harderwijk bijdragen aan een samenleving waarin iedereen ertoe doet en meedoet.

12 We vinden het belangrijk dat Harderwijk uitgaat van de leefwereld van mensen en niet van de wettelijke kaders. Daarom
13 wil de ChristenUnie de inkoop voor jeugd, Wmo en beschermd wonen integraal gaan organiseren.

14 Uitgangspunt van de ChristenUnie is dat elk mens waardevol is en dat die waarde niet afhangt van prestaties,
15 gezondheid, seksuele geaardheid, afkomst, leeftijd, gewenstheid of geluk.

16 3.1 Volksgezondheid

17 Gezondheid is van invloed op prestaties op school, op het werk en in de maatschappij. Een gezonde leefstijl is eerst en
18 vooral een verantwoordelijkheid van mensen zelf, maar gaat ook de maatschappij aan. Door te investeren in preventie
19 zorgen we ervoor dat mensen (langer) gezond blijven. Uiteraard is het belangrijk dat er voldoende beschikbare middelen
20 voor de geïndiceerde zorg zijn.

21 **Concreet**

- 22 + In alle wijken wordt er (op maat) voor jong en oud ingezet op bevordering van de (geestelijke) gezondheid.
- 23 + De gemeente Harderwijk gaat door met het project Jongeren op Gezond Gewicht. (JOGG)

24 3.2 Zorg voor kwetsbare inwoners

25 De ChristenUnie is groot voorstander van zorg die dichtbij is georganiseerd. Zorg op een menselijke schaal en met een
26 menselijk gezicht. Voor de ChristenUnie is het van belang dat mensen de mogelijkheid hebben om te kiezen voor
27 zorgaanbieders die aansluiten bij hun geloofsovertuiging. Zorg en ondersteuning is dan het meest effectief.

28 De ChristenUnie wil dat er gedacht wordt vanuit de zorgvraag van burgers. Een keukentafelgesprek wordt een gesprek
29 waarin de zorgvrager zelf aangeeft wat hij of zij nodig heeft, welke richting van hulpverlening wordt ingezet, wie kan
30 helpen en ondersteunen bij het hervinden van de eigen kracht. Medewerkers die namens de gemeente gesprekken
31 voeren met hulpvragers (bijvoorbeeld in het (sociale) wijkteam en keukentafelgesprekken) krijgen mandaat om
32 toezeggingen te doen over schuldhulpverlening, indicaties voor respijtzorg, Wmo-voorzieningen en jeugdhulp. Alleen
33 dan wordt integrale aanpak van de hulpvraag mogelijk.

34 **Concreet**

- 35 + Bij aanvragen van inwoners voor ondersteuning door de gemeente wordt een gesprek gevoerd met de
36 aanvrager, samen met andere gezinsleden, mantelzorgers of een onafhankelijke cliëntondersteuner.
- 37 + De aanvrager wordt indien gewenst actief ondersteund door een onafhankelijke adviseur bij het formuleren
38 van een hulpvraag en bij het kiezen van de juiste oplossingen.
- 39 + De mogelijkheid van Eigen-krachtconferenties en het aanbieden van een familiegroepsplan moet actief
40 worden aangeboden in de lokale (Wmo-)verordening en in de jeugdzorg.
- 41 + Een persoonsgebonden budget (pgb) is één van de instrumenten om passende zorg onder regie van de
42 zorgvrager aan te vragen. De ChristenUnie wil dat het pgb-gebruik mogelijk blijft en dat inwoners die
43 mogelijkheid kennen. Aanvullend op het persoonsgebonden budget zou de mogelijkheid van gezinsgebonden
44 budget onderzocht moeten worden. Zo hebben zorgvragers altijd de mogelijkheid om identiteitsgebonden of
45 andere noodzakelijke zorg in te kopen als deze niet gecontracteerd is.

- 1   + Er is structureel overleg tussen (religieuze) instellingen en de gemeente om hen een volwaardige plaats te
- 2   geven in de sociale structuur van de stad.
- 3   + De openbare ruimte wordt handicapproof en kindvriendelijk ingericht.
- 4   + De ChristenUnie wil meer hergebruik van en aandacht voor het delen van zorgmiddelen.
- 5   + De gemeente werkt in overleg met onderwijs, bibliotheek, ZorgDat en wijkteams aan de aanpak van
- 6   laaggeletterdheid.

7   3.3   Personen met verward gedrag

8   Het aantal personen met verward gedrag op straat neemt toe. Er zijn veel minder GGZ-bedden en problemen worden
 9   niet tijdig herkend en soms blijft hulp uit. De ChristenUnie wil bijsturen waar nodig. Daarbij zet de gemeente in op
 10   vernieuwende vormen van zorg. Mensen die verward gedrag vertonen horen in ieder geval niet thuis in een politiecel, ze
 11   verdienen de aandacht van omgeving en hulp. Tegelijk zal de samenleving meer oor en oog moeten krijgen voor burens
 12   die 'anders' zijn.

13   **Concreet**

- 14   + Samen met de GGZ worden afspraken gemaakt hoe mensen met verward gedrag in hun eigen situatie kunnen
 15   worden ondersteund, hoe netwerken betrokken worden en wordt voorkomen dat mensen afhankelijk worden
 16   van de GGZ;
- 17   + De gemeente zet, in het kader van het hervinden van de eigen kracht, in op zelfhulpgroepen voor mensen met
 18   verward gedrag en op de beschikbaarheid van woonruimte;
- 19   + De politie, de GGZ, de Spoedeisende Hulp-afdeling van het St Jansdal Ziekenhuis en de wijkteams maken
 20   afspraken over wat te doen bij het aantreffen van mensen met verward gedrag. Voorkomen wordt dat deze
 21   mensen in een politiecel terecht komen.

22   3.4   Mantelzorgers

23   Mantelzorgers zijn een versterking van de eigen kracht van een gezin, familie of buurt. Dagbesteding en respijtzorg zijn
 24   belangrijk om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen. Jeugdige mantelzorgers verdienen in het bijzonder
 25   aandacht. Daarom zet de ChristenUnie in op respijtzorg, waardering van de mantelzorger en het proactief benaderen
 26   van mensen die mantelzorger zijn geworden.

27   **Concreet**

- 28   + De gemeente ontwikkelt een ruim aanbod in mantelzorgondersteuning, waaronder een respijtzorgvoorziening.
- 29   + Indien mogelijk en/of gewenst zijn mantelzorgers aanwezig bij de keukentafelgesprekken. Hierbij wordt ook
 30   aandacht besteed aan de mogelijke overbelasting van mantelzorgers.
- 31   + De gemeente wijst mensen die mantelzorger zijn of worden actief op ondersteuning, zoals bijvoorbeeld
 32   respijtzorg.
- 33   + De gemeente ontwikkelt een visie op informele zorg en de manier waarop de informele zorg zich verhoudt tot
 34   de formele zorg.
- 35   + Het mantelzorgcompliment blijft bestaan.

36   3.5   Vrijwilligers

37   De gemeente kent vele vrijwilligers en is trots op al het werk dat vrijwilligers verzetten. Vrijwilligers, zoals bijvoorbeeld
 38   bij Stichting Present, de Oude Synagoge, het Rode Kruis en sportverenigingen, zijn van onschatbare waarde binnen onze
 39   samenleving. Daarom wil de ChristenUnie vrijwilligerswerk faciliteren en niet moeilijker maken door extra regels of
 40   beperkingen. Dit geldt voor het doen van vrijwilligerswerk naast een uitkering, maar ook voor het geven van mantelzorg
 41   naast een baan en het activeren van vluchtelingen door middel van vrijwilligerswerk.

42   **Concreet**

- 43   + Vrijwilligers kunnen, indien nodig, een gratis Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) verkrijgen.
- 44   + De gemeente ontwikkelt een visie op de inzet en het stimuleren van vrijwilligers.

1 3.6 Iedereen telt mee en doet mee

2 In de afgelopen periode is het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, mede dankzij
3 inspanningen van de ChristenUnie, geratificeerd. Een inclusieve samenleving is daardoor dichterbij gekomen. Maar de
4 ChristenUnie wil verder. Voor de ChristenUnie is algemene toegankelijkheid de norm. Mensen met een beperking
5 moeten mee kunnen doen. Ook daarvoor wil de ChristenUnie zich vol inzetten. Om die reden wil de ChristenUnie een
6 inclusieagenda opstellen voor Harderwijk om zo werkelijke stappen te maken naar de inclusieve samenleving.

7 De openbare ruimte en het openbaar vervoer worden op zo'n manier ingericht dat mensen met een beperking zich thuis
8 voelen in Harderwijk en zich er zelfstandig kunnen redden.

9 De gemeente werkt aan het ontwikkelen én uitvoeren van een lokale inclusie-agenda. De doelgroep wordt hier actief bij
10 betrokken.

11 **Concreet**

- 12 + De gemeente ontwikkelt een inclusie-agenda om een toegankelijke samenleving voor iedereen mogelijk te
13 maken.
- 14 + Gemeentelijke gebouwen moeten goed toegankelijk zijn voor mensen met een beperking en voor mensen die
15 een hulpmiddel gebruiken. Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt hieraan ook aandacht besteed.

16 3.7 Langer zelfstandig

17 Steeds meer mensen met een zorgvraag moeten langer thuis blijven wonen. Woningen moeten dus geschikt zijn voor
18 ouderen en mensen met een beperking. De ChristenUnie vindt dat de gemeente Harderwijk daarin, samen met
19 woningeigenaren en woningcoöperaties, een grote verantwoordelijkheid heeft.

20 Niet alleen woningen maar ook de openbare ruimte moeten toegankelijk en veilig zijn en uitnodigen tot ontmoeting en
21 activiteiten.

22 **Concreet**

- 23 + Woningeigenaren krijgen voorlichting over het levensloopbestendig maken van hun woning.
- 24 + De gemeente biedt de Blijverslening aan zodat particulieren hun woning makkelijker kunnen aanpassen.
- 25 + Er zijn voldoende aangepaste zorgwoningen, ook voor de groep jongvolwassenen met een psychiatrische
26 achtergrond.

27 3.8 Ouderen

28 Ouderen betekenen veel voor onze samenleving. Ze hebben bijgedragen aan het functioneren van de samenleving zoals
29 die nu is. Daarom verdienen ouderen aandacht en steun, juist in deze tijd. Ook voor ouderen moet Harderwijk een
30 volwaardige plek zijn om te leven. Veel ouderen functioneren prima en weten lang hun weg zelfstandig of met zelf
31 georganiseerde hulp of netwerken te vinden. Maar vaak ontstaat door lichamelijke of geestelijke klachten een
32 verminderde mobiliteit. Eenzaamheid wordt zo een steeds groter risico. De ChristenUnie heeft hier oog voor en zet zich
33 in om eenzaamheid te bestrijden. Daarnaast dient er aandacht te zijn voor het voorkomen van ouderenmishandeling.

34 **Concreet**

- 35 + In overleg met de wijk, (religieuze) instellingen en verenigingen wordt gekeken hoe voorzieningen met een
36 sociale functie open kunnen blijven. Bijvoorbeeld door zelfbeheer.
- 37 + Sport en bewegen voor ouderen blijft een speerpunt in het gemeentelijke sportbeleid.
- 38 + De ChristenUnie wil dat ouderen ouder dan 75 jaar standaard een bezoek aangeboden krijgen vanuit het
39 wijkteam/ZorgDat om (verborgen) problemen, zoals eenzaamheidsproblematiek, op te sporen.
- 40 + De website van de gemeente is 'ouderenproof'. In de gemeentelijke communicatie moet rekening worden
41 gehouden met de digitale vaardigheid van ouderen. Telefonisch en schriftelijk contact moet mogelijk blijven.
- 42 + Per wijk is er een actuele sociale kaart, die ook in gedrukte vorm beschikbaar is.
- 43 + Samen met de bibliotheek wordt een cursus aangeboden om ouderen zo nodig meer digitaalvaardig te maken.
- 44 + Bij de bestrijding van huiselijk geweld is ook nadrukkelijk aandacht voor preventie en aanpak van
45 ouderenmishandeling.

1 3.9 Verslaving

2 Mensen zijn te waardevol om zich te verliezen in verslavingen aan alcohol, roken, drugs, seks en/of gokken. De
3 ChristenUnie wil dat preventie in het lokale gezondheidsbeleid een belangrijke plek krijgt. Niet alleen gericht op alcohol
4 en softdrugs maar ook gameverslaving en het gebruik van synthetische drugs. De opkomst en acceptatie van het
5 gebruik hiervan is zorgelijk. Voorlichting op scholen moet vooral gericht zijn op preventie en pas daarna op het veilig
6 gebruik en controle van verslavende middelen.

7 **Concreet**

- 8 + Voorlichting aan jongeren gericht op preventie wordt gestimuleerd.
- 9 + Preventie heeft een belangrijke plek in het lokale gezondheidsbeleid. Hierbij wordt de samenwerking gezocht
10 met derden, waaronder zorgverzekeraars.

11 3.10 Opvangvoorzieningen

12 De gemeente heeft de verplichting om mensen die door wat voor oorzaak dan ook geen dak boven het hoofd hebben,
13 opvang te bieden. Opvang heeft als doel te voorzien in basisbehoeften, mensen tot rust te laten komen en vervolgens te
14 begeleiden naar noodzakelijke hulp en uiteindelijk weer naar zelfstandigheid.

15 **Concreet**

- 16 + Er is voldoende en adequate opvang voor dak- en thuislozen. Niemand in Harderwijk slaapt buiten zijn/haar
17 wil op straat.
- 18 + Opvang is zo kort en zo sober mogelijk; cliënten worden zo mogelijk verplicht via een hulptraject stappen te
19 zetten om het eigen leven weer op te pakken.
- 20 + Jongeren en gezinnen in de opvang krijgen maatwerk.
- 21 + De gemeente zorgt voor (eventueel tijdelijke) woonvormen voor mensen met een acute woonbehoefte,
22 bijvoorbeeld door scheiding of schulden.

23 3.11 Prostitutie

24 Prostitutie is geen gewoon beroep. Mensen zijn te waardevol om te werken in de prostitutie. Onder jongeren speelt
25 sexting en grooming een steeds grotere rol. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat ouders en scholen samen
26 optrekken als het gaat om voorlichting en hulpverlening.

27 **Concreet**

- 28 + Wijkteam/professionals volgen een training om loverboysituaties en gevallen van mensenhandel
29 (thuisprostitutie) in de wijk te herkennen en maken afspraken met de politie over melding en begeleiding.
- 30 + Op scholen wordt, zowel aan de ouders als aan jongeren, voorlichting gegeven over sexting, grooming en
31 loverboys.

32 3.12 Zorg voor vluchtelingen

33 De gemeente Harderwijk is verantwoordelijk voor goede opvang van vluchtelingen. Mensen die huis en haard hebben
34 verlaten moeten een veilig onderkomen krijgen. We zijn ons er van bewust dat het draagvlak hiervoor soms kwetsbaar
35 is. Daarom willen we dat nieuwkomers zo snel mogelijk opgenomen worden in onze samenleving. Dat begint met de taal
36 leren, maar ook dat gaat sneller en beter als nieuwkomers actief deelnemen aan de maatschappij. Alleenstaande
37 minderjarige vreemdelingen (AMV'ers) verdienen bijzondere aandacht. Het percentage dat voor problemen zorgt en een
38 opleiding niet afmaakt is hoog. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat er voldoende geïnvesteerd wordt in de
39 begeleiding van nieuwkomers.

40 De gemeente moet de taakstelling voor huisvesting van statushouders halen, maar moet ook bewaken dat dit niet tot
41 verdringing op de huizenmarkt leidt. 'Asielzoekerswijken' of 'vluchtelingenflats' zijn absoluut onwenselijk, daarom is
42 spreiding belangrijk.

43 Nieuwkomers moeten zo snel mogelijk deel kunnen nemen aan (vrijwilligers)werk en participeren in verenigingen.
44 Mogelijkheden om actief kennis te maken met en deel te nemen aan de maatschappij helpen nieuwkomers bij hun

1 integratie. Initiatieven vanuit de samenleving die hiervoor georganiseerd worden, verdienen aanmoediging en
2 ondersteuning. Belangrijk is tegelijk dat nieuwkomers leren dat de Nederlandse normen en waarden leidend zijn.
3 De ChristenUnie vindt dat iedereen recht heeft op onderdak. Dat geldt ook voor uitgeprocedeerde asielzoekers en
4 staatlozen. Zolang de buitenschuldregeling onvoldoende werkt of landen van herkomst onvoldoende meewerken aan
5 terugkeer mogen uitgeprocedeerden daar niet de dupe van zijn. De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid voor
6 het, verspreid over de wijken, huisvesten van statushouders. Indien nodig worden er extra (tijdelijke) woningen of
7 alternatieve woonvormen gerealiseerd.

8 **Concreet**

- 9   + Activiteiten vanuit de samenleving die taal en participatie van nieuwkomers bevorderen worden omarmd en
10 gestimuleerd.
- 11   + Voor AMV'ers wordt er in overleg met het COA en het lokale onderwijs een voorschoolprogramma op de
12 opvanglocatie gestart. De gemeente steunt (financieel) maatjesprojecten, omdat die bijdragen aan de
13 kennismaking met onze waarden, cultuur en taal.
- 14   + De gemeente schakelt het bedrijfsleven in en daagt hen uit statushouders in dienst te nemen.
- 15   + Gemeentebesturen maken, in samenspraak met alle stakeholders (COA, IND, Vluchtelingenwerk,
16 maatschappelijke organisaties, scholen, kerken en bedrijfsleven), een lokaal beleidsplan voor snelle en
17 efficiënte integratie van nieuwkomers.
- 18   + De gemeente stimuleert dat asielgerechtigden duurzaam aan de slag kunnen. Statushouders wordt maatwerk
19 aangeboden om, aansluitend op hun inburgering, een opleiding/studie te volgen, een leer/werktraject te doen
20 en/of stage te lopen.

21

1 Hoofdstuk 4. Gezin, jeugd en onderwijs

2 Waar staat de ChristenUnie voor?

3 Kinderen en jongeren hebben de toekomst. De gemeente Harderwijk moet daarom inzetten op veilige gezinnen, veilige
4 scholen en veilige buurten. De ChristenUnie wil dat kinderen die extra ondersteuning nodig hebben die zoveel mogelijk
5 dicht bij huis en school kunnen krijgen en dat de zorg past bij de identiteit van het gezin.

6 4.1 Zorg voor kinderen en jongeren

7 Investeren in gezinnen

8 Het is hoog tijd om meer aandacht te besteden aan sterke en liefdevolle gezinnen. De ChristenUnie wil dat stellen met
9 kinderen handreikingen krijgen om te kunnen bouwen aan hun relatie en aan het ouderschap. Zo moet de geboortezorg
10 niet alleen gericht zijn op de lichamelijke voorbereiding op de komst van een kindje, maar ook op de mentale
11 voorbereiding. Daarom willen we ouders ondersteunen door ouderschaps cursussen via consultatiebureaus aan te
12 bieden.

13 De afgelopen decennia is het aantal echtscheidingen en verbroken relaties fors toegenomen. Voor kinderen is de
14 echtscheiding van hun ouders vaak bijzonder ingrijpend. Inzet op ondersteuning en preventie bij relatieproblemen is
15 nodig omdat daarmee kinderen in hun kwetsbare positie worden beschermd en veel relatieleed voor ouders wordt
16 voorkomen. Met professionals uit het veld ontwikkelt de gemeente preventief echtscheidingsbeleid, allereerst gericht
17 op het laagdrempelig en vrijwillig versterken van relaties van alle ouders in Harderwijk, maar daarnaast ook op tijdige
18 hulp als een scheiding onvermijdelijk is.

19 **Concreet**

- 20 + Ouderschaps cursussen en informatie over relatieondersteuning moeten laagdrempelig beschikbaar zijn;
- 21 + [Gratis] spreekuren voor relatie en opvoeding. Vechtscheidingen voorkomen door vroegtijdig inzetten van
22 mediators.

23 Effectieve ondersteuning

24 Door de jeugdzorg te decentraliseren heeft het Rijk het vertrouwen uitgesproken in gemeenten dat zij samen met de
25 jeugdzorgaanbieders de jeugdhulp kunnen organiseren. Om de transformatie te laten slagen zal er verder ingezet gaan
26 worden op preventie en vroegsignalering, zodat kinderen eerder worden ondersteund en geholpen. Want ouders en
27 kinderen zijn erbij gebaat als op het juiste moment de juiste zorg beschikbaar is. Zo licht of zo zwaar als nodig is.
28 Hiervoor is nodig dat de zorgvrager, het gezin, samen met de omgeving en professionals een plan maakt.

29 In het hulpverleningstraject willen we namelijk de eigen kracht en de netwerken van gezinnen inzetten en versterken.
30 Jeugdhulp moet beschikbaar zijn voor alle kinderen en ouders die ondersteuning nodig hebben. Om snel hulp te kunnen
31 aanbieden is het belangrijk om de zorg dichtbij plekken te organiseren waar kinderen verblijven. Dit kan door het
32 onderwijs samen met jeugdzorg arrangementen te laten ontwikkelen of de jeugdzorg op scholen spreekuren te geven.
33 De ChristenUnie pleit ervoor om expertise in de kinderopvang of school te halen. Zo wordt ingezet op preventie en wordt
34 voorkomen dat op termijn doorstroming naar duurdere en zwaardere vormen van zorg nodig is. Tegelijkertijd
35 ondersteunt het de leerkracht die met zijn of haar zorgen over een kind, samen met de ouders, terecht kan bij een
36 professional, die de zorg overneemt.

37 De ChristenUnie wil extra investeren in pleeggezinnen, gezinshuizen en steungezinnen om het aantal uithuisplaatsingen
38 en opvang in instellingen terug te dringen en zwaardere hulpverleningstrajecten te voorkomen.

39 De ChristenUnie vindt het belangrijk dat er specifieke aandacht is voor kinderen. Gelijke kansen voor alle kinderen. De
40 huidige regelingen omtrent bestaanszekerheid worden gehandhaafd en waar mogelijk geharmoniseerd.

41 **Concreet**

- 42 + Multi-probleemgezinnen zijn gebaat bij een integrale aanpak waarin betrokken hulpverleningsinstanties nauw
43 samenwerken en daarbij is de aanpak van één gezin, één plan, één coördinator belangrijk.
- 44 + Inkoop van jeugdhulp gebeurt niet alleen op prijs, maar vooral op kwaliteit en aansluiting bij identiteit.
45 Keuzevrijheid in de zorg staat centraal.

- 1   + Ouders/gezinnen worden actief gewezen op de mogelijkheid om via een PGB identiteitsgebonden of
- 2   specialistische zorg in te kunnen kopen als de gemeente deze zorg niet heeft ingekocht. Ook wordt er op de
- 3   mogelijkheid van een gezinsgebonden budget gewezen.
- 4   + Kinderen, jongeren, ouders en scholen worden betrokken bij een integrale visie op jeugdhulp.
- 5   + Jongeren die mantelzorger zijn worden optimaal ondersteund vanuit de Wmo, zodat zij gewoon naar school
- 6   kunnen gaan en vrije tijd hebben.
- 7   + De gemeente ondersteunt de werving van pleegouders en steungezinnen, zodat kinderen, als dat wenselijk is,
- 8   opgevangen kunnen worden in hun eigen omgeving.
- 9   + Om gezondheidsproblemen tegen te gaan en het (sociaal) welzijn te bevorderen, zorgt de gemeente ervoor de
- 10   mogelijkheid om te sporten voor ieder kind blijft bestaan.
- 11   + Voorlichting over digiveiligheid op scholen en aan ouders. Kinderen bewust en veilig leren omgaan met
- 12   internet en sociale media.
- 13   + Het stimuleren en bevorderen van psychische gezondheid bij kinderen en ouders, extra inzet op het
- 14   voorkomen van depressies en suïcide onder jongeren.
- 15   + De gemeente zorgt, samen met de zorgpartners, voor continuïteit van zorg en ondersteuning als jongeren in
- 16   de jeugdzorg 18 jaar worden.

17   **Kindermishandeling en huiselijk geweld**

18   Kinderen hebben het recht om veilig te zijn, om beschermd te worden tegen kindermishandeling. De gevolgen van
 19   mishandeling zijn groot. Daarom is het belangrijk dat er extra wordt ingezet op het voorkomen, signaleren en stoppen
 20   van kindermishandeling.
 21   Veilig Thuis, het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling, moet laagdrempelig bereikbaar zijn
 22   en bekend bij alle inwoners van Harderwijk. Voor slachtoffers van huiselijk geweld moet er passende hulp en/of een
 23   veilige opvang zijn. Opvang het liefst op een plek waar alle hulp onder een dak geboden kan worden. De registratie bij
 24   Veilig Thuis en bij de politie moet zo zijn dat het duidelijk is welke vorm van huiselijk geweld er speelt. Zo kan er snel
 25   passende handhaving en zorg ingezet worden.

26   **Concreet**

- 27   + De ChristenUnie zet zich in voor een aanpak kindermishandeling waarin aandacht is voor preventie en voor
- 28   het versterken van de interactie tussen kind, verloskunde, onderwijs, wijkteam en Veilig Thuis.
- 29   + Consultatiebureaus (CJG/JGZ) bieden begeleiding in het omgaan met huilgedrag van baby's.

30   **4.2   Onderwijs**

31   Voor kinderen en jongeren is het onderwijs een belangrijke plek. Het is een plek waar ze zich cognitief en sociaal
 32   ontwikkelen en waar ze andere kinderen en jongeren ontmoeten. De ChristenUnie is voor de vrijheid van onderwijs.
 33   Ouders moeten, vanuit hun verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen, kunnen kiezen voor een school
 34   die aansluit bij de eigen waarden, identiteit en idealen. De gemeente moet de diversiteit van scholen op
 35   levensbeschouwelijke en pedagogische gronden respecteren.

36   Al het onderwijs is bijzonder. De scholen in Harderwijk zijn niet van de gemeente, maar van de samenleving. De
 37   gemeente en het onderwijs delen wel de maatschappelijke opdracht om kinderen en jongeren zich optimaal te laten
 38   ontwikkelen.

39   De onderwijsbesturen zijn verantwoordelijk voor Passend Onderwijs. Het is heel belangrijk dat Passend Onderwijs,
 40   preventie en jeugdhulp goed op elkaar afgestemd worden en dat gezamenlijk datgene georganiseerd wordt wat voor die
 41   bepaalde school nodig is. Zo wordt de professionaliteit van scholen en samenwerkingsverbanden benut.

42   Voor het versterken van preventie en vroegsignalering werkt de gemeente zoveel mogelijk faciliterend samen met
 43   professionals in het onderwijs en in de vroeg- en voorschoolse voorzieningen.

44   Daarnaast wil de ChristenUnie dat onderwijs, overheid en arbeidsmarkt meer gaan samenwerken. Dat kan door actief de
 45   samenwerking te zoeken, maar bijvoorbeeld ook door dat de gemeente in haar aanbesteding aan plaatselijke aannemers
 46   de eis stelt dat stageplekken worden mogelijk gemaakt.

47   Kinderen en jongeren moeten naar school. De gemeente zet daarom maximaal in op het voorkomen van schooluitval.
 48   Zoveel mogelijk jongeren in Harderwijk halen hun startkwalificatie.

1 **Concreet**

- 2   + De ChristenUnie wil dat de gemeente binnen de arbeidsmarktregio inzet op een goede aansluiting van het
3 onderwijs, overheid en het bedrijfsleven in gemeente Harderwijk. Hierbij vooral aandacht voor
4 arbeidsmarktrelevante vmbo- en mbo-opleidingen.
- 5   + In Harderwijk krijgen kwetsbare jongeren uit het speciaal onderwijs de juiste begeleiding naar een
6 waardevolle plek in onze samenleving.
- 7   + De ChristenUnie wil dat er bij huisvesting van onderwijs aandacht is voor duurzaamheid, 'groene'
8 schoolpleinen en een goed binnenklimaat.

1 Hoofdstuk 5. Werk en Inkomen

2 **Waar staat de ChristenUnie voor?**

3 Het hebben van werk is belangrijk. Ons werk is de plek waar talent en verantwoordelijkheid tot hun recht komen. Het is
4 belangrijk om mensen te helpen om in hun kracht te staan en economisch zelfstandig te zijn. Mensen die buiten het
5 arbeidsproces zijn geraakt, ondersteunen we om zo snel mogelijk weer een baan te vinden.

6 **5.1 Aan het werk**

7 De gemeente stimuleert het bedrijfsleven om zich samen met het (beroeps)onderwijs actief in te zetten voor een goede
8 aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt op zowel de korte en middellange termijn.

9 Voor mensen met beperkingen moet het vanzelfsprekend zijn dat ook zij de mogelijkheid krijgen om hun talenten in te
10 zetten, of dat nu betaald, of via vrijwilligerswerk is. De gemeente geeft hier zelf het goede voorbeeld in en stimuleert
11 bedrijven hier ook actief in. Misbruik van 'gratis werk' (zoals werkervaringsplaatsen) dat ten koste gaat van reguliere
12 arbeidsplaatsen moet worden voorkomen.

13 De ChristenUnie vindt het belangrijk te benadrukken dat mensen meer zijn dan alleen hun verdienvermogen.
14 Economische groei is geen doel op zich maar een middel om de samenleving te ontwikkelen. Vrijwilligerswerk of op een
15 andere manier participeren in de samenleving kan, zeker voor het welbevinden van iemand, heel waardevol zijn. Ook
16 voor de maatschappij.

17 Voor nieuwkomers is het voor een goede integratie van belang dat zij snel aan de slag kunnen. Ook hier geldt: hoe
18 eerder, hoe beter. Aan vluchtelingen wordt maatwerk geboden om een opleiding te volgen, een leerwerktraject te doen
19 of stage te lopen.

20 De ChristenUnie wil nadrukkelijk oog hebben voor de positie van ZZP-ers. Er moet rekening worden gehouden met
21 vraagstukken die hiermee samenhangen. Hierbij denken wij aan invulling van aanbestedingscontracten, mogelijkheden
22 binnen bestemmingsplannen, eisen omtrent uitkeringen en budgetbeheer.

23 **Concreet**

- 24 + De gemeente neemt, in samenwerking met bedrijfsleven, verantwoordelijkheid voor voldoende
25 participatiebanen.
- 26 + De gemeente zoekt in samenwerking met het bedrijfsleven naar kwalitatief goede en voldoende beschutte
27 werkplekken;
- 28 + Als de gemeente helpt, mag een tegenprestatie worden verwacht. Daarbij is het belangrijk dat zoveel mogelijk
29 wordt ingezet op de eigen kennis en talenten van mensen.
- 30 + Ondernemers en bedrijven die aantoonbaar succesvolle (re)integratie-trajecten (leerwerktrajecten) bieden
31 worden beloond;
- 32 + De gemeente zet zich extra in om mensen met psychische klachten aan het (vrijwilligers-)werk te krijgen.

33 **5.2 Armoede en preventie**

34 Ook in Nederland is er sprake van armoede. In Nederland leven ruim 400.000 kinderen in armoede. Veelzeggend is dat
35 60 procent van deze arme kinderen werkende ouders heeft. De ChristenUnie wil armoede bestrijden. Armoede leidt vaak
36 tot sociale problemen, slechtere schoolprestaties en armoede levert veel stress op. Omdat voorkomen nog altijd beter is
37 dan genezen moet maximaal worden ingezet op preventie en vroegsignalering. Gezinnen met kinderen verdienen hierbij
38 extra aandacht. Een vicieuze cirkel van achterstand, waarbij armoede van generatie op generatie over gaat moet zoveel
39 mogelijk worden doorbroken.

40 **Concreet**

- 41 + Er moet doelgerichte en laagdrempelige voorlichting over geld en budgetbeheer aangeboden worden op
42 ontmoetingsplekken in de wijken.
- 43 + Voor mensen met een bijstandsuitkering wordt de collectieve zorgverzekering gehandhaafd.
- 44 + De toegang tot preventief budgetbeheer voor kwetsbare groepen wordt zo laagdrempelig mogelijk gemaakt.

- 1   +   Onder andere scholen en sportverenigingen wordt gevraagd alert te zijn op signalen van armoede bij kinderen
- 2   en deze te melden bij het (sociaal) wijkteam.
- 3   +   Compensatieregeling voor chronisch zieken en mensen met een beperking.
- 4   +   Bij regelingen voor minima moet de gemeente rekening houden met de groep die qua inkomen net boven de
- 5   bijstandsnorm zit.
- 6   +   Eén schuldenaar, één regisseur.

7   5.3   Schulden

8   Om te voorkomen dat voor zowel mensen zelf, als ook schuldeisers en samenleving de gevolgen van schulden zich in rap
9   tempo opstapelen moet de gemeente snelle en toegankelijke schuldhulpverlening bieden. Bureaucratie moet zoveel
10   mogelijk worden vermeden.

11   Het hebben van schulden levert veel stress op en leidt vaak tot geestelijke en lichamelijke klachten. De aanpak van
12   schulden heeft dus haast.

13   Wachttijden moeten zoveel mogelijk worden beperkt en als een schuldhulptraject start moeten schuldeisers zo snel
14   mogelijk worden geïnformeerd. Om een eventuele wachttijd te benutten moet bij het de eerste melding gebruikelijk zijn
15   ook andere beschikbare partners in te schakelen. Vrijwilligersorganisaties moeten hierbij ook op steun van de gemeente
16   kunnen rekenen. Dat kan zijn financieel, maar ook in praktische zin, in de aansturing of in kennisoverdracht. En hoewel
17   wij het liefst een samenleving zouden zien waarin voedselbanken niet nodig zijn, zijn wij dankbaar voor het kostbare
18   werk dat zij doen. Ook zij mogen op onze steun rekenen, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van een locatie of
19   vervoersmiddel.

20   *Concreet*

- 21   +   Na aanmelding moet iemand binnen twee weken bij de schuldhulpverlening terecht kunnen;
- 22   +   Wachttijden worden zoveel mogelijk benut, bijvoorbeeld door mensen 'huiswerk' te geven, maar ook door
- 23   actief samen te werken met partners als Schuldhulpmaatje, maatschappelijk werk, de Voedselbank of de
- 24   diaconie.
- 25   +   De gemeente maakt als regisseur concrete afspraken met deze partners om de hulp te stroomlijnen en biedt
- 26   daarin ondersteuning aan.
- 27   +   Huisuitzetting moet voorkomen worden.
- 28   +   Bij dakloosheid door huurschuld wordt gewerkt aan een gezamenlijke oplossing met woningcorporaties.
- 29   Corporaties mogen zich niet als preferente schuldeiser opstellen. Gezinnen met kinderen die te maken hebben
- 30   met (dreigende) dakloosheid komen in aanmerking voor urgentie.

31

1 Hoofdstuk 6. Kunst, cultuur en sport

2 Waar staat de ChristenUnie voor?

3 Cultuur vormt de ziel van de stad Harderwijk en het dorp Hierden. In cultuur wordt de historie van de gemeente en de
4 manier van samenleven van mensen weerspiegeld. In de cultuursector werken professionals en amateurs samen aan het
5 mooier maken van onze samenleving. In cultuur vinden mensen ontspanning en betekenis. Cultuur draagt bij aan een
6 juiste balans tussen in- en ontspanning. De ChristenUnie ziet meerwaarde van groepen mensen die gezamenlijk hun
7 vrije tijd besteden en zet daarom in op het ondersteunen van verenigingen rondom cultuur. Daarbij vindt de
8 ChristenUnie het belangrijk dat kinderen zich leren uitdrukken in muziek, dans en creativiteit. Dat draagt bij aan de
9 individuele ontwikkeling van kinderen en jongeren en daarmee aan een krachtige en creatieve samenleving. De inzet
10 van de gemeente dient gericht op het stimuleren van deelname, kennismaking en aansluiting van cultuur op het
11 onderwijs aan kinderen en jongeren.

12 De ChristenUnie pleit voor cultuur en sport in de breedte; bereikbaar en betaalbaar voor iedereen. Investeren in dure
13 cultuurgebouwen is soms nodig maar moet kritisch beoordeeld worden op nut, noodzaak en de financiële haalbaarheid
14 en houdbaarheid op lange termijn.

15 **Concreet**

- 16 + Kinderen uit gezinnen in armoede kunnen gebruik blijven maken van het cultuur- en/of sportfonds.
- 17 + Evenementen moeten veilig en gezond zijn. Niet alleen zijn ze goed toegankelijk maar ook worden de heldere
18 [subsidie-]afspraken over afval/duurzaamheid, geluid en volksgezondheid (drank/drugs) nagekomen.
- 19 + De gemeente stimuleert samenwerking tussen scholen en culturele voorzieningen.

20 6.1 Cultuur

21 Cultuur legt de verbinding tussen verleden, heden en toekomst. Het bewaren en beschermen van objecten, gebouwen,
22 monumenten, documenten en gegevens uit de lokale en regionale geschiedenis vindt zorgvuldig plaats. Door middel van
23 subsidies kan hierbij ondersteuning worden gegeven aan Stadsmuseum en archief. Het Stadsmuseum heeft een
24 cultuurhistorisch belang. De komst van het Marius van Dokkum museum in de Hortus vormt een mooie aanvulling op het
25 culturele aanbod. Enerzijds om te bewaren en te beheren, anderzijds om door te geven en te leren. Het biedt ook kansen
26 om mensen te (re)activeren.

27 Tot de Harderwijkse cultuur behoren ook de Visserijdagen, Aaltjesdagen en de Hanzedagen. Deze evenementen zijn
28 goed voor de lokale economie en de ontwikkeling van het toerisme.

29 **Concreet**

- 30 + Voor kunst in de openbare ruimte wordt 1 euro per inwoner per jaar gereserveerd.

31 6.2 Bibliotheek

32 De bibliotheek is van belang voor het leesonderwijs aan onze kinderen, het bestrijden van laaggeletterdheid en biedt alle
33 inwoners leesplezier en toegang tot informatie (ook digitaal). Gelet hierop moeten de bibliotheekvoorzieningen
34 behouden worden, waarbij de subsidierelatie met de gemeente blijvende aandacht verdient. Samenwerking met scholen
35 dient zoveel mogelijk gestimuleerd te worden.

36 6.3 Gebouwen en sportvelden

37 Beleid op de gebieden sport, cultuur en recreatie richt zich vooral op stimulering van deelname, ondersteuning en
38 faciliteren van verenigingen en initiatieven. Er moet sprake zijn van een gedegen voorzieningen- en
39 accommodatiebeleid. Daarbij zet de ChristenUnie in op toegankelijkheid en bereikbaarheid - zowel financieel als
40 praktisch.

41 De focus van de gemeente dient te liggen op de breedtesport en amateurverenigingen en niet op de topsport en
42 geprofessionaliseerde instellingen. De gemeente moet goed in beeld hebben wat de behoeften zijn aan voorzieningen
43 op het gebied van sport en daar een (financiële) meerjarenplanning voor maken. Accommodaties zijn kostbaar en het is
44 van belang dat verenigingen in redelijkheid bijdragen aan exploitatie en onderhoud.

45 In het accommodatiebeleid van de gemeente wordt getracht alle verenigingen op een passende en eerlijke, maar ook
46 financieel gedegen wijze te bedienen. Gebouwen worden zo veel mogelijk multifunctioneel benut, enerzijds om het

1 gebruik te optimaliseren, anderzijds om dwarsverbanden tussen (brede) scholen, sportverenigingen, kinderopvang,
2 peuterspeelzalen, bibliotheken, muziekscholen, zorginstellingen, etc. te benutten en samenwerking te versterken. Waar
3 mogelijk dient het accommodatiebeleid met omliggende gemeenten afgestemd te worden, om na te gaan waar je elkaar
4 kunt versterken en waar je elkaar niet moet beconcurreren.

5 **Concreeten**

- 6 + De ChristenUnie wil dat de exploitatielasten van accommodaties naar beneden gaan door in te zetten op
7 lagere energielasten door het verduurzamen van gebouwen en lichtinstallaties. Bij nieuwe aanbestedingen
8 willen wij dit nadrukkelijk betrekken in de bouwplannen en bij groot onderhoud hiervoor advies inwinnen. Dit
9 stimuleert tevens de werkgelegenheid.
- 10 + Bij het realiseren van (nieuwe) sportaccommodaties wordt afstemming met omliggende gemeenten gepleegd.
- 11 + De openingstijden van het zwembad worden zoveel mogelijk afgestemd op de wensen van de gebruikers,
12 bijvoorbeeld langere openstelling bij zomers weer.

13 **6.4 Sportstimulering**

14 Sporten is niet alleen gezond en leuk, maar sport bindt ook samen. Sportstimulering en specifiek het betrekken van
15 minima, ouderen, mensen met een beperking en mogelijk andere doelgroepen is daarom een speerpunt. De
16 ChristenUnie pleit voor open clubs met een sterke verbinding tussen het sociale en het gezondheidsdomein.

17 **Concreet**

- 18 + In het beleid van de gemeente wordt ruim aandacht geschonken aan voorlichting aan minima zodat
19 regelingen optimaal benut worden om sport- en cultuurdeelname mogelijk te maken.
- 20 + Wijken krijgen de mogelijkheid om naast kinderspeeltoestellen te kiezen voor publieke fitnessapparaten.
- 21 + Alcohol, roken en sport gaan niet samen. Het alcoholgebruik in sportkantines tijdens en aansluitend aan
22 sportactiviteiten wordt ontmoedigd. Een alcohol- en rookconvenant tussen de gemeente en
23 sportverenigingen is hiervoor een goed instrument.
- 24 + In elke wijk blijft een buurtsportcoach om de verbinding tussen sport, onderwijs en zorg te bevorderen.
- 25 + Elk kind heeft aan het einde van de basisschoolleeftijd een zwemdiploma. Het schoolzwemmen blijft
26 gehandhaafd.

27

1 Hoofdstuk 7. Economie

2 Waar staat de ChristenUnie voor?

3 De lokale overheid speelt, samen met kennisinstellingen, het bedrijfsleven en andere overheden, een belangrijke rol in
4 de versterking van de regionale arbeidsmarkt en de (regionale) circulaire economie. Een sterke economie is een
5 randvoorwaarde en een middel om andere doelen te realiseren. De economie draait niet alleen om groei en consumeren,
6 maar ook om de kwaliteit van leven. Een economie is volgens de ChristenUnie pas gezond als iedereen een kans krijgt en
7 verantwoordelijkheid neemt, er coöperatieve relaties ontstaan, als werken en vrije tijd in balans zijn, als groei groen is en
8 grenzen kent.

9 Het MKB is onmisbaar voor werkgelegenheid, voor de lokale economie, voor ontwikkelingen van producten en voor de
10 leefbaarheid. De ChristenUnie komt op voor dergelijke ondernemers. De ChristenUnie wil ook blijven investeren in een
11 goede infrastructuur en een goede bereikbaarheid - ook digitaal. De gemeente moet goede voorwaarden scheppen om
12 lokaal en regionaal (maatschappelijk) verantwoord ondernemerschap te stimuleren. Zij stelt zich op als een partner voor
13 ondernemers.

14 **Concreet**

- 15 + Er is blijvend aandacht voor het verhogen van het opleidingsniveau en het aantrekken van duurzame
16 werkgelegenheid.
- 17 + De gemeente gaat haar economische positie versterken door meer samenwerking te zoeken met de
18 gemeenten Zwolle, Lelystad, Amersfoort en Apeldoorn.
- 19 + De gemeente blijft zich inzetten voor een goede regionale samenwerking, onder andere in de 'Samenwerking
20 Noord-Veluwe' (de voormalige RNV).
- 21 + Voor ondernemers wordt één (digitaal) loket geopend waar men met alle (aan)vragen terecht kan.
- 22 + Het MKB moet eerlijk toegang krijgen tot gemeentelijke aanbestedingen. De inkoop van de gemeente dient
23 zoveel mogelijk lokaal en/of regionaal te gebeuren.
- 24 + Bij de herinrichting of renovatie van de openbare ruimte zorgt de gemeente ervoor dat ondernemers nauw
25 worden betrokken bij de werkzaamheden om draagvlak te creëren en de overlast te beperken.
- 26 + De ChristenUnie wil dat de gemeente ondernemers niet frustrereert, maar motiveert door alle ondernemers
27 binnen 30 dagen te betalen.

28 7.1 ZZP-ers

29 Veel mensen werken tegenwoordig zonder in loondienst te zijn, bijvoorbeeld als zelfstandige zonder personeel (ZZP-er).
30 Soms verdienen zij minder dan nodig is om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Omdat deze mensen niet tussen
31 wal en schip mogen vallen, moeten mensen met een laag besteedbaar inkomen ook gebruik kunnen maken van sociale
32 regelingen.

33 De gemeente moet wat de ChristenUnie betreft actief gebruik maken van de wettelijke mogelijkheden om hen zo nodig
34 te ondersteunen.

35 Het voeren van een bedrijf aan huis moet voor een kleine zelfstandige niet onnodig moeilijk worden gemaakt.
36 Gemeenten kunnen randvoorwaarden bevorderen.

37 7.2 Duurzame bedrijventerreinen

38 De ChristenUnie zet zich in voor de samenwerking tussen ondernemers op de bedrijventerreinen, bijvoorbeeld door het
39 instellen van een zgn. ondernemersfonds/parkmanagement om het gebied up-to-date te houden en verduurzaming te
40 stimuleren.

41 **Concreet**

- 42 + Bedrijventerreinen hebben goede faciliteiten (parkmanagement/gezamenlijke parkeeroplossingen) en zijn
43 digitaal goed bereikbaar (glasvezel).
- 44 + Bedrijfsterreinen worden duurzaam ingericht. Bij voorkeur functioneren zij klimaatneutraal.
- 45 + (De invulling van) Lorentz III blijft de volle aandacht van de gemeente houden.
- 46 + Bedrijventerreinen zijn optimaal ontsloten voor openbaar vervoer en fietsverkeer.

- 1   +   Geen nieuwe bedrijventerreinen, als er geen duurzame oplossing is voor leegstand op oude
2   bedrijventerreinen.

3   7.3   Bloeiende binnensteden

4   De detailhandel verandert van aard en structuur. Hierop moet worden ingespeeld, waarbij er aandacht is voor de
5   leefbaarheid van de wijken en voor sociale veiligheid van winkelstraten (wonen boven winkels).

6   **Concreet**

- 7   +   Om het winkelgebied meer te concentreren is het mogelijk om winkelbestemmingen te wijzigen in
8   woonbestemmingen.
9   +   Er komen geen nieuwe winkelcentra, om een levensvatbare middenstand overeind te houden.
10   +   Door een (gezamenlijke) aanpak van winkelcriminaliteit en een goed winkellocatiebeleid wordt de positie van
11   (kleine) winkeliers verbeterd.

12   7.4   Recreatie en toerisme

13   Samen met ondernemers op het gebied van recreatie en toerisme wordt een plan opgesteld waarin verblijfsrecreatie in
14   en rond Harderwijk en Hierden wordt gestimuleerd. Dit plan wordt in het kader van 'Visit Veluwe' afgestemd met de
15   [regionale] belangen van de Veluwe. Verder verdient hierbij het Hanzeverleden van Harderwijk bijzondere aandacht. Het
16   project 'Vitale Vakantieparken' dient tot een goede en zorgvuldige afronding te komen. Ook een lokaal project als
17   'Barcelona op de Veluwe' verdient bijzondere aandacht.

18   **Concreet**

- 19   +   Naast de ontsluiting van toeristische trekpleisters zoals het Strandeiland en de Zwaluwhoeve wordt ingezet
20   op een optimale ontsluiting van fietsverbindingen.
21   +   Inzet op gebiedspromotie, samen met inwoners en lokale ondernemers.
22   +   Er dienen in Harderwijk voldoende camperplaatsen te komen.
23   +   De leisurefunctie van / in het Waterfront dient maximaal ingevuld te worden.

24   7.5   Koopzondag

25   Elke gemeente mag volgens de wet zelf bepalen hoeveel koopzondagen er zijn. Wij zien de koopzondagen als een
26   ongewenste stap richting een 24-uurs economie. Zo'n economie heeft tot gevolg dat er te weinig sprake is van een
27   gezamenlijk rustmoment. Een collectieve rustdag komt de samenleving ten goede. Vanuit onze christelijke
28   levensovertuiging is de zondag de daarvoor aangewezen dag. Door koopzondagen wordt het voor kleine zelfstandigen
29   nóg moeilijker om het hoofd boven water te houden. De ChristenUnie gunt ook hen een rustmoment in de week.

30   De ChristenUnie is dan ook geen voorstander van invoering van een koopzondag in de gemeente Harderwijk.

31   **Concreet**

- 32   +   De ChristenUnie is geen voorstander van invoering van een koopzondag in de gemeente Harderwijk.
33   +   Indien de koopzondag ook in Harderwijk wordt ingevoerd, mag er geen sprake zijn van een contractuele
34   verplichting voor ondernemers om hun winkel te openen.
35   +   Indien de koopzondag ook in Harderwijk wordt ingevoerd, moet hierbij rekening worden gehouden met de
36   kerkgang – dit betekent dat de winkels vanaf 13:00 uur (tot 17:00 uur) open mogen.
37   +   Indien de koopzondag ook in Harderwijk wordt ingevoerd, geldt dit voor een beperkt aantal zondagen.

38

1 Hoofdstuk 8. Energie, klimaat en milieu

2 Waar staat de ChristenUnie voor?

3 Wij hebben de taak om zorgvuldig om te gaan met de schepping. Vervuiling van de lucht, verspilling van materialen en
4 uitputting van hulpbronnen vormen een grote bedreiging voor de leefbaarheid, veiligheid en gezondheid. De
5 ChristenUnie zet daarom in op een snelle en volledige energietransitie binnen één generatie. Er is geen tijd te verliezen.
6 Een schone en circulaire economie levert veel op voor ons en voor volgende generaties: een gezondere lucht, een beter
7 klimaat en een sterkere economie. De gemeente heeft hierin een belangrijke voorbeeldfunctie.

8 Wij willen zo snel mogelijk af van gebruik van olie, gas en kolen en ruim baan maken voor schone energie.
9 Energiebesparing in de industrie, gebouwde omgeving en mobiliteit wordt topprioriteit. Auto's zonder uitstoot en
10 energieneutrale huizen worden de norm. Materialen die de Schepper ons geeft willen wij niet verspillen, maar
11 terugwinnen en hergebruiken.

12 8.1 Energieke gemeente

13 Verbinding lokaal-regionaal

14 Afstemming in de regio is belangrijk zodat je van elkaar kunt leren en slimme coalities kunt smeden (denk aan bijv. aan
15 windenergie). De gekozen technieken voor energieproductie moet passend zijn bij Harderwijk.

16 Participatie

17 Belangrijk is dat omwonenden nauw betrokken worden als het gaat om plannen voor energieopwekking, zoals
18 windmolens en zonne-energie, en kunnen meeprofiten van de voordelen. Participatie zorgt ervoor dat lusten en lasten
19 eerlijker worden verdeeld. Participatie kan op allerlei manieren: van een gebiedsgebonden bijdrage die terugvloeit naar
20 de lokale samenleving tot een aandeelhouderschap van inwoners/coöperatie. Belangrijk is wel dat het participeren voor
21 iedereen bereikbaar is (dus ook voor de kleinere portemonnee). Participatie zou hand in hand kunnen gaan met de
22 levering van groene stroom aan inwoners/bedrijven.

23 De initiatieven van lokale energiecoöperaties, zoals Endura, wil de gemeente constructief beoordelen.

24 Afscheid nemen van gas

25 Er wordt landelijk gestreefd om de aansluitplicht voor gas op woningen te laten vervallen. De doelstelling is dat
26 Nederland in 2050 geen aardgas meer gebruikt. Dit betekent nogal wat voor een huiseigenaar. Gemeenten kunnen hier
27 lokaal of regionaal op inspelen door te stimuleren dat er hiervoor arrangementen gemaakt worden. Een inwoner moet
28 op één plek terecht kunnen voor zowel technische als financiële arrangementen om zijn eigen woning aan te passen aan
29 de toekomst. Bij de aangeboden oplossingen zou het lokale bedrijfsleven een grote rol moeten spelen. Bij het financiële
30 arrangement kan de gemeente een rol spelen (zo mogelijk samen met de provincie) door een revolverend fonds op te
31 richten en daardoor andere investeerders aan te trekken. Hier kan het Gelders Energie Akkoord ook een belangrijke rol
32 in vervullen.

33 Nieuwbouw aansluiten op gas is niet toekomstbestendig. Voor nieuwbouw zijn verschillende alternatieven beschikbaar:
34 onder meer zijn dat warmte koudeopslag (WKO), stadswarmte en de lucht/water-warmtepomp. Deze alternatieven zijn
35 duurzamer, en in veel gevallen op de lange termijn kosteneffectief. Daarom geldt voor nieuwbouw: geen gasaansluiting
36 tenzij er écht geen reëel alternatief mogelijk is.

37 Zon

38 Het wordt tijd dat de grote lege daken van gebouwcomplexen en woningen gevuld worden met zonnepanelen. De
39 gemeente Harderwijk stimuleert particuliere initiatieven, zodat bewoners samen met private partijen kunnen investeren
40 in zonne-energie.

41 Samen wordt onderzocht of het gemeentelijk terrein aan de Glindweg hiervoor gebruikt kan worden. Tevens wordt
42 onderzocht of de geluidswal langs Harderweide geschikt is voor het plaatsen van zonnepanelen.

43 Energiebesparing industrie

44 Het lokale bedrijfsleven, samen met de Bedrijvenkring, is uitgedaagd om met elkaar aan energiebesparing te werken.
45 Door samen te werken inspireren bedrijven elkaar en zetten ze extra stappen om energie-efficiënt te worden.

1 Energieopslag: Buurtbatterij

2 Zodra de Salderingsregeling wordt stopgezet, wordt het voor bezitters van zonnepanelen interessant om energie op te
3 slaan in batterijen. Momenteel worden de eerste experimenten gedaan met zogenaamde Buurtbatterijen. Dit zijn
4 gedeelde batterijen waar je als wijk gebruik van kunt maken. De gemeente zal met de netbeheerder in gesprek gaan om
5 te onderzoeken of en waar buurtbatterijen een waardevolle inpassing kunnen krijgen.

6 **Concreet**

- 7 + Duurzaamheid pakt de gemeente Harderwijk integraal aan: het onderwerp wordt in ieder beleidsstuk waar het
8 relevant is, meegenomen.
- 9 + In de komende raadsperiode wordt het gemeentelijke inkoopbeleid volledig duurzaam en eerlijk: 100% schone
10 energie en producten die voldoen aan de regels van eerlijke handel.
- 11 + In de verkeers- en vervoersplannen wordt CO₂-emissiereductie integraal opgenomen. Daarbij wordt aandacht
12 besteed aan alternatieven voor de auto, het stimuleren van gebruik van openbaar vervoer en fietsverkeer.
- 13 + De gemeente ontwikkelt samen met de provincie een strategie om de energietransitie vorm te geven.
- 14 + De gemeente stimuleert particuliere initiatieven, zoals energiecoöperatie Endura, op het gebied van de
15 klimaatopgave.
- 16 + Bij grootschalige energieprojecten is gewenst dat de omgeving kan participeren.
- 17 + Een inwoner moet op één plek terecht kunnen (Veluwe Duurzaam) voor zowel technische als financiële
18 arrangementen om zijn eigen woning aan te passen aan de toekomst. De subsidieregeling voor stimulering
19 isolatie bestaande woningen wordt opgeheven. Bij het financiële arrangement speelt de gemeente een rol
20 door te zorgen voor een revolverend fonds waaruit geleend kan worden.
- 21 + LED-verlichting is de norm bij openbare straatverlichting.
- 22 + Gezamenlijk met de netbeheerders worden integrale plannen gemaakt voor die bestaande wijken waar het
23 gasnet afgekoppeld moet worden.
- 24 + De ChristenUnie gaat voor een zuiniger en schoner gemeentelijk wagenpark.
- 25 + Met woningcorporaties worden prestatieafspraken gemaakt dat alle sociale huurwoningen binnen redelijke
26 termijn energieneutraal (nul-op-de-meter) zijn.

27 8.2 Afvalinzameling

28 De normen voor afvalscheiding worden steeds strenger. In 2020 mag er nog 100 kilo restafval per persoon per jaar zijn
29 en voor 2025 is dit nog slechts 30 kilo. Omdat in afval waardevolle grondstoffen zitten, moeten we afval zien als
30 grondstof die kan aangeboden voor hergebruik. De ChristenUnie vindt dat er voor lastig te verwerken afvalstromen een
31 passende oplossing moet worden geboden. Voor de inwoners van Harderwijk en Hierden houdt dit in dat er bewust moet
32 worden omgegaan met afval en afvalscheiding.

33 **Concreet**

- 34 + Het centraal (in de wijken) inleveren van restafval is een goede manier om afval te scheiden. Hierbij dient er
35 bijzondere aandacht te zijn voor gezinnen, ouderen, mensen met een beperking en bewoners van hoogbouw
36 en binnenstad.
- 37 + Het tegengaan van zwerfafval heeft prioriteit. De gemeente stimuleert ook scholen en maatschappelijke
38 organisaties om afval te scheiden en faciliteert hen hierin zoveel mogelijk.
- 39 + Er wordt meegedaan aan bewustwordingsacties rond afval, zwerfvuil en compost.
- 40 + Hergebruik via kringloopwinkels en afvalbrengstations wordt gepromoot.
- 41 + Het nieuwe afvalbrengstation, al of niet gezamenlijk met de gemeente Ermelo, moet hierbij een belangrijke rol
42 spelen. Het principe is dat herbruikbare grondstoffen gratis gebracht kunnen worden en voor restafval betaald
43 moet worden.

44 8.3 Groene gemeente Harderwijk

45 Het is belangrijk om te weten waar ons eten vandaan komt. Daarbij is een betere verbinding tussen stad en platteland
46 van belang. Stadslandbouw is daarom een goed idee. Het verlevendigt de stad, brengt onze voedselproductie dichterbij

1 huis en maakt de openbare ruimte groener en leefbaarder. De gemeente stimuleert wijkinitiatieven om stadstuinen
2 en/of moestuinen aan te leggen en te onderhouden.

3 **Concreet**

- 4 + In bestemmingsplannen komen er eisen voor 'groen' in de stad.
- 5 + Het voorkomen van hittestress is een belangrijk aandachtspunt bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- 6 + De gemeente stimuleert de aanleg van geveltuinen en groene daken.

7 **8.4 Toekomstbestendig waterbeheer**

8 'Leven met water' is een thema dat ook de gemeente raakt. Door de toename van versteende gebieden (woonwijken,
9 parkeer- en bedrijventerreinen) en de toename van extreme buien ontstaat toenemende maatschappelijke
10 en financiële schade. De extremen manifesteren zich ook in lange droge, hete periodes. Het is noodzakelijk dat de
11 gezamenlijke vastgestelde strategie van gemeente en het waterschap geïmplementeerd wordt.

12 **Concreet**

- 13 + Inwoners hebben een belangrijke rol als het gaat om waterberging. De gemeente werkt aan bewustwording
14 op dit punt, bijvoorbeeld door een publiekscampagne. Er wordt zoveel mogelijk ingezet op een aparte afvoer
15 van regenwater.

16

1 Hoofdstuk 9. Wonen en ruimte

2 Waar staat de ChristenUnie voor?

3 Een goed en betaalbaar huis in een prettige wijk, dat is voor ons allemaal belangrijk. De beschikbaarheid van de juiste
4 woningen is helaas niet vanzelfsprekend. Er zijn lange wachtlijsten voor sociale huurwoningen, duurbetaalde woningen
5 staan onder water en de behoefte aan betaalbare huurwoningen in de vrije sector is groot. De ChristenUnie wil dat de
6 lokale overheid met toekomstgericht woningbeleid de woningmarkt stimuleert, zodat er voldoende passende
7 huurwoningen voor starters en doorstromers, en er ruimte is voor voldoende nieuwbouw in de goedkope en duurdere
8 sector. Speciale aandacht is er ook voor het middeldure huursegment, waarvan in Harderwijk weinig woningen worden
9 aangeboden.

10 9.1 Wonen

11 Het woonbeleid van Harderwijk moet gebaseerd zijn op de actuele vraag én op toekomstige ontwikkelingen. In de
12 gemeentelijke woonvisie wordt daarom integraal naar de lokale woningmarkt gekeken en worden de noodzakelijke
13 maatregelen beschreven. Naast woningcorporaties, krijgen ook huurdersverenigingen wat de ChristenUnie betreft een
14 prominente rol bij het opstellen van deze visie.

15 **Concreet**

- 16 + De gemeente voert een integraal en duurzaam woonbeleid. Levensloopbestendige woningen zijn de norm.
- 17 + Renovaties worden door woningcorporaties aangegrepen om woningen levensloopbestendig te maken.
- 18 + Ouderen in een koopwoning kunnen gebruik maken van een Blijverslening om de woning aan te passen zodat
19 ze er kunnen blijven wonen.
- 20 + Woningen worden duurzaam gebouwd en de gemeente zet in op verduurzaming van bestaande woningen
21 [nul-op-de-meter].
- 22 + Harderwijk biedt starters de mogelijkheid gebruik te maken van de starterslening en het starterscontract.
23 Hiervoor wordt het bestaande revolverende fonds voor ingezet.
- 24 + Er wordt regionaal samengewerkt tussen gemeenten als het gaat om wachtlijstbeheer, nieuwbouw,
25 huisvesting arbeidsmigranten, huisvesting inwoners met sociale problematiek en jongerenhuisvesting.
- 26 + De ChristenUnie ondersteunt het project Vitale vakantieparken.

27 9.2 Toekomstige generaties

28 Keuzes die we nu maken, hebben gevolgen voor de leefomgeving van toekomstige generaties. De gemeente heeft hierin
29 een belangrijke regierol. Ecologische, economische en demografische ontwikkelingen maken het mogelijk en
30 noodzakelijk dat er een omslag komt: van sloop en nieuwbouw naar hergebruik, van bebouwen van de open ruimte naar
31 hergebruik en herstructurering van al bebouwd gebied. Harderwijk zal duidelijke keuzes moeten maken als het gaat om
32 beschikbare inbreidingslocaties. Ruimtelijke ordening is bij uitstek het onderwerp waar burgers bij betrokken moeten
33 worden, want het gaat tenslotte over de kwaliteit van de eigen leefomgeving.

34 **Concreet**

- 35 + De ChristenUnie wil de transformatie van kantoorgebouwen naar woningen bevorderen.
- 36 + De gemeente ontwikkelt samen met de regiogemeenten een plan van aanpak asbestsanering zodat alle daken
37 in Harderwijk voor 2024 asbestvrij zijn.
- 38 + Er komt ruimte voor de bouw van zgn. Tiny Houses.

39 9.3 Woningcorporaties

40 De ChristenUnie wil dat Harderwijk woningcorporaties de ruimte geeft om innovatief, vraaggericht en
41 toekomstbestendig te kunnen bouwen, maar vraagt daarbij wel duidelijke kaders via een gemeentelijke woonvisie. In
42 deze woonvisie moet aandacht zijn voor ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen. Er moet een plan komen hoe de
43 bestaande woningvoorraad volledig verduurzaamd wordt. Tegelijkertijd is het goed als corporaties van de keuzes die zij
44 maken nadrukkelijker verantwoording afleggen aan de lokale samenleving

1 Woningcorporaties dragen zorg voor voldoende sociale huurwoningen. Woningcorporaties hebben een blijvende taak
2 ten aanzien van de leefbaarheid, op het niveau van de buurt en de wijk. Daarbij organiseren corporaties het
3 leefbaarheidsbeleid niet alleen voor maar vooral mét de bewoners in onze gemeente.

4 **Concreet**

- 5 + De gemeente besteedt in de prestatiecontracten met de woningcorporaties aandacht aan de beschikbaarheid
6 van goede sociale huurwoningen en de leefbaarheid in wijken.
- 7 + De gemeente stelt met de woningcorporaties doelen op, gericht op het verbeteren van de energiehuishouding
8 van woningen.
- 9 + In de woonvisie komen duidelijke afspraken met de corporaties te staan over de volledige verduurzaming van
10 de woningvoorraad.

11 **9.4 Hierden**

12 Het kleinschalige, dorpse karakter van Hierden is een belangrijk kenmerk dat behouden dient te blijven. De Hierdense
13 gemeenschap kent een rijk verenigingsleven met veel vrijwilligers en een hoge mate van zelfredzaamheid. De
14 ChristenUnie waardeert deze gemeenschap, waar men oog heeft voor elkaar en men elkaar waar nodig helpt en
15 ondersteunt.

16 In Hierden moeten er mogelijkheden blijven voor beperkte uitbreiding, bestemd voor de lokale bevolking. In
17 voorkomende gevallen mag van diegenen die van die mogelijkheden gebruik maken een herkenbare bijdrage worden
18 gevraagd aan landschappelijke versterking van het buitengebied.

19 Naast de positie van starters vraagt de ChristenUnie vooral aandacht voor ouderen met zorgbehoefte. Deze
20 zorgbehoefte mag geen primaire reden zijn om op hoge leeftijd het vertrouwde dorp te verlaten. Ook in Hierden kan een
21 bij die gemeenschap passende zorgzone worden gerealiseerd.

22 **9.5 Ruimte**

23 De openbare ruimte is van ons allemaal. Vanouds beheert de gemeente de ruimte, maar dat kan ook heel goed door
24 bewoners gedaan worden. Als de bewoners het zelf doen, wordt de kwaliteit van het groen hoger en de wijk leuker: de
25 wijk wordt beter onderhouden en het versterkt de sociale samenhang.

26 Iedereen wenst een leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is. Maar daarvoor moet je wel goede
27 afspraken met elkaar maken. Inwoners, ondernemers en overheden worstelen met het huidige omgevingsrecht: het is te
28 complex en versnipperd. Daarom komt er per 1 januari 2021 een nieuwe wet: de Omgevingswet. Doel van deze wet is het
29 eenvoudiger maken van regels en meer ruimte bieden voor participatie. De nieuwe wet moet de bestaande wetten
30 vervangen en zorgen voor een integrale én gebiedsgerichte benadering. De overgang naar de Omgevingswet is een
31 enorme operatie die niet alleen het ruimtelijke domein aangaat maar ook het sociale en gezondheidsdomein.

32 De energietransitie gaat een grote impact gaan hebben op onze ruimtelijke inrichting. In het duurzame tijdperk gaan we
33 allemaal wat merken van energieopwekking. De ChristenUnie wil kortom meer ruimte voor energieopwekking op de
34 politieke agenda. Inrichting van de ruimte moet aansluiten bij het eigen karakter van landschappen, Hierden en de vrije
35 omgeving van de stad. Daarom is het belangrijk dat ruimtelijke beslissingen worden genomen, met veel aandacht voor
36 participatie van burgers, bedrijven en belangenorganisaties.

37 **Concreet**

- 38 + De gemeente anticipeert op de invoering van de nieuwe Omgevingswet door te investeren in scholing van
39 ambtenaren en raadsleden.
- 40 + De gemeente geeft ruimte aan inwoners om hun wijk of straat in eigen beheer te onderhouden.
- 41 + Open landschappen behouden, versnippering voorkomen.
- 42 + De ChristenUnie wil een samenhangende visie op de ruimte voor duurzame energieopwekking met daarbij
43 participatie van de inwoners.
- 44 + De gemeente investeert in beheer, vernieuwing en onderhoud van de recreatiegebieden en het bos.

1 9.6 Natuur

2 De ChristenUnie zet zich in voor het behoud van het landschap in de gemeente. Natuur is kwetsbaar en kan niet voor
3 zichzelf spreken. Er zijn dus regels nodig om de natuur te beschermen. De gemeente moet bijdragen aan behoud,
4 verbetering en een harmonieuze ontwikkeling van de leefomgeving.

5 **Concreet**

- 6 + Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met (historische) landschappelijke
7 elementen.
- 8 + Natuur- en milieueducatie is belangrijk. De gemeente stimuleert de activiteiten van de Hortus.
- 9 + De ChristenUnie wil dat natuur zo 'beleefbaar' en toegankelijk mogelijk wordt door aanleg en onderhoud van
10 goede wandel- fiets- en beleeftpaden.

11

1 Hoofdstuk 10. Mobiliteit

2 Waar staat de ChristenUnie voor?

3 Mobiliteit brengt mensen bij elkaar en is nodig voor een sterke economie. Mobiliteit is in ontwikkeling vanwege digitale
4 innovatie in het verkeer, de financiële houdbaarheid van het huidige openbaar vervoer, de opkomst van elektrische
5 vervoersmiddelen (fiets en auto) en het nog steeds groeiende aantal auto's op de weg. De mobiliteit mag steeds minder
6 negatieve impact hebben op de kwaliteit van onze leefomgeving en de leefbaarheid.

7 We kiezen voor verduurzaming van de mobiliteit, vermijden van overbodig verkeer, een betere benutting van de
8 bestaande infrastructuur en het beter met elkaar verbinden van de verschillende vervoerssoorten: auto, openbaar
9 vervoer en fiets bij het personenvervoer. De lokale overheid heeft de verantwoordelijkheid (samen met de provincie en
10 het Rijk) om te zorgen voor infrastructuur van een kwalitatief hoog niveau.

11 10.1 A28

12 De A28 wordt drukker en drukker en vormt in toenemende mate een probleem. Dit vraagt (dringend) om maatregelen.
13 Daarbij denken wij aan een verbreding van de A28 op het traject Harderwijk – Amersfoort. Dit zal de doorstroming
14 bevorderen. De ChristenUnie is verder voorstander van het verlagen van de maximumsnelheid op de A28, voor dat deel
15 dat door Harderwijk gaat, naar 100 km/u. Dit heeft als bijkomend voordeel dat de geluidsoverlast en de fijnstofemissie
16 zal worden teruggedrongen. Ten slotte dienen de geluidsschermen vervangen te worden, waarbij bezien dient te worden
17 of er schermen voorzien van zonnepanelen teruggeplaatst kunnen worden.

18 **Concreet**

- 19 + De doorstroming op de A28 wordt zo spoedig mogelijk in overleg met de omliggende gemeenten bevorderd.
- 20 + De ChristenUnie zet in op het terugbrengen van de maximumsnelheid naar 100 km/u.
- 21 + De geluidsschermen worden zo spoedig mogelijk vervangen.

22 10.2 Fiets

23 De fiets vormt een uitermate belangrijk vervoermiddel voor de korte afstandsmobiliteit. Fietsen is goedkoop, gezond en
24 vrijwel niet milieubelastend. De verkeersveiligheid van fietsers is van essentieel belang. Daartoe dient het
25 fietspadennetwerk goed onderhouden te worden en moeten verkeersonveilige situaties voor fietsers worden voorkomen
26 dan wel worden opgelost. De ChristenUnie wil verder eenduidige voorrangsregels in de hele gemeente.

27 **Concreet**

- 28 + Er komt voldoende parkeergelegenheid voor (elektrische) fietsen.
- 29 + Eenduidige voorrangsregels voor fietsers bij rotondes.
- 30 + De mogelijkheid van snelle fietsverkeerroutes (elektrische fietsen) in de regio wordt onderzocht.

31 10.3 Voetgangers

32 Binnen de bebouwde kom van de gemeente dient steeds sprake te zijn van goed onderhouden stoepen en van veilige
33 oversteekplaatsen, met daarbij afritbanden voor kinderwagens, rollators en rolstoelen. Waar stoepen ontbreken (vanuit
34 een logisch oogpunt) worden deze alsnog aangelegd.

35 10.4 Openbaar vervoer

36 Openbaar vervoer is in de meeste gevallen geen taak van de gemeente. Desalniettemin is het wenselijk dat de gemeente
37 betrokken is bij het maken van afspraken in het kader van het openbaar vervoer in Harderwijk en Hierden. De
38 ChristenUnie blijft zich hierbij inspannen voor een intercitystatus voor de treinen. Dit zal ook leiden tot een vermindering
39 van de drukte op de A28.

40 **Concreet**

- 41 + Het openbaar vervoer is in alle wijken van Harderwijk en in Hierden bereikbaar.
- 42 + Bushaltes zijn toegankelijk voor ouderen en gehandicapten.
- 43 + Bij aanbesteding van het openbaar vervoer zet de gemeente in op schone bussen.

- 1   +   Waar mogelijk worden combinaties met het doelgroepenvervoer gezocht (regiotaxi's, scholierenvervoer,
- 2   Wmo-vervoer).
- 3   +   Sociale veiligheid in de omgeving van haltes, stations en parkeerplaatsen wordt bevorderd.
- 4   +   De ChristenUnie maakt zich hard voor het opwaarderen van het NS-station in Harderwijk tot een
- 5   intercitystation.

6   10.5 Parkeren

7   Het parkeerbeleid is een steeds terugkerend discussiepunt in de gemeente. Daarom is de ChristenUnie voorstander van
8   een brede maatschappelijke discussie om daarbij te bezien wat de voor- en nadelen van betaald parkeren dan wel
9   'gratis' parkeren zijn. Hierbij wordt ook de regulerende werking van het parkeerbeleid meegenomen. De uitkomst van
10   deze discussie draagt bij aan een breed gedragen parkeerbeleid.

11   *Concreet*

- 12   +   Bij het bouwen en onderhouden van parkeergarages is [sociale] veiligheid een belangrijk item.
- 13   +   Er komen meer laadpunten voor elektrische vervoersmiddelen.

14   10.6 Verkeersveiligheid

15   Verkeersveiligheid is van groot belang en verdient continu aandacht. Jaarlijks wordt er een bewustwordingscampagne
16   gevoerd en in de diverse wijken wordt door middel van gerichte acties ingezet op het verbeteren van de
17   verkeersveiligheid.

18   *Concreet*

- 19   +   Er vindt een goede registratie van ongevallen plaats, zodat de zogenaamde 'black spots' in beeld komen.
  - 20   +   Waar de verkeersveiligheid het toestaat, worden paaltjes op fietspaden verwijderd.
  - 21   +   Snel en langzaam verkeer wordt zoveel mogelijk gescheiden.
  - 22   +   De gemeente geeft in haar verkeersbeleid voorrang aan kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals voetgangers en
23   fietsen.
  - 24   +   De gemeente stimuleert dat scholen zich inzetten voor het verkeersveiligheidslabel.
- 25

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40

Vastgesteld door de Algemene Ledenvergadering van de ChristenUnie afdeling
Harderwijk d.d. 13 november 2017